No. 1575 Zaterdag 7 Maart 1914. 31ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Uit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afsonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

De Begrooting 1915.

Met groote belangstelling hebben we de nieuwe begrooting in studie genomen. Het is ons een voldoening te kunnen verklaren, dat wij opnieuw bevestigd werden in onze reeds meermalen uitgesproken overtuiging, dat Curaçao vooruit gaat.

Daar zijn menschen, die het op dit punt maar niet met ons kunnen eens worden.

Om goed verstaan te worden zullen wij ditmaal eens heel duidelijk spreken.

Als wij zeggen: Curaçao gaat vooruit, kunnen wij met het woordje Curaçao bedoelen de bewoners onzer Kolonie, de burgerij in het algemeen, of wel de Kolonie als Gouvernement, als Staatsbedrijf.

Daar zal wel niemand zijn, die wil tegenspreken, dat de inkomsten van het Gouvernement voortdurend stijgende zijn. Dat is een vaststaand feit, dat ieder jaar bij de begrooting opnieuw blijkt.

In deze nieuwe begrooting voor het dienstjaar 1915 zien we bijv. dat de ontvangsten geraamd waren

voor het jaar 1913 op f 677.752
„ „ „ 1914 op f 711.284
„ „ „ 1915 op f 732.074

De ondervinding der laatste jaren heeft geleerd, dat de ontvangsten bijna altijd meevallen en gewoonlijk meer opbrengen dan geraamd werd. Maar al gaan we niet verder dan de raming, dan blijkt daar toch uit, dat de Financiën van het Gouvernement in drie jaar tijds met 55.000 Gld. zijn toegenomen, of ± 18.000 per jaar. En dit is geen louter toeval, maar een feit dat geregeld te constateeren valt.

Vergelijken we bijv. de begrooting van 1915 met die van 1875 dan zien we, dat de ontvangsten voor dat jaar geraamd waren op f 390.936. Na 40 jaar, in 1915, kon op f 341.143 MEER gerekend worden, of op bijna het dubbele, op f 732.074.

Nu zal men ons tegenwerpen, dat de uitgaven ook verbazend zijn toegenomen. Dit geven we grif toe. Dat kon niet uitblijven. De toestand in onze Kolonie was lang niet, wat het zijn moest. Daar zullen nog heel wat uitgaven gedaan moeten worden, vóór alles in orde is.

Maar de stijging dezer uitgaven heeft niets angstwekkends, als men ziet, dat zij dienen als buitengewone tegemoetkoming om een verwaarloosde achterlijkheid wat sneller in te halen. Die buitengewone uitgaven vervallen mettertijd van zelf en de gestadige opklimming onzer inkomsten zal langzamerhand de volle hoogte onzer gewone uitgaven wel bereiken.

Wederom dient de nieuwe begrooting tot voorbeeld.

De uitgaven waren geraamd

voor 1913 op f 1.252.401
„ 1914 op f 1.178.928
„ 1915 op f 1.141.061

De buitengewone uitgaven verminderden in drie jaar tijds met f 165.667, een niet onbelangrijk bedrag. En toch treffen we nog verschillende posten van buitengewone uitgaven aan op de begrooting van 1915.

We zien derhalve bij de financiën van het Gouvernement een geleidelijke stijging der gewone inkomsten gepaard aan een geleidelijke daling der buitengewone uitgaven.

Ons dunkt, dat wijst op een gezonden toestand, welke ons recht geeft te zeggen, dat Curaçao als Gouvernementsbedrijf vooruitgaat.

Nu kan het echter zeer goed gebeuren, dat bij het Gouvernement veel geld aan belasting binnen komt, en de Koloniale Kas er uitstekend voorstaat, terwijl de algemeene financieele toestand der burgers alles behalve gunstig is.

Wanneer het land bloeit, bloedt soms de burger. De belasting drukt dan te zwaar; het land verrijkt, de burger verarmt.

Zóó is echter niet de toestand op Curaçao.

In plaats van een algemeene verarming valt veeleer een algemeen opleven waar te nemen. De belasting, hoewel zwaar genoeg, is niet bovenmatig drukkend, maar overeenkomstig de draagkracht der bevolking. Zij, die het meest aan belasting betalen, zijn over het algemeen ook het rijkste, en het blijft hun goed gaan, al willen zij het nog beter.

Worden er dan geen categorieën van burgers gevonden, wien het slecht gaat, die werkelijk achteruit zijn gesukkeld?

Zeer zeker, in welke maatschappij treft men ze niet! Maar dat is de gedeeltelijke achteruitgang van een bepaalde klas van personen, met name de vroegere plantage-eigenaren, de algemeene toestand der burgerij in haar geheel is evenwel vooruit gaande. Dat kan ook niet anders: Er is meer industrie gekomen, meer handel, meer scheepvaart, en zoo komt er over het algemeen meer geld onder de menschen dan vroeger.

Een slecht jaar van droogte of misgewas kan ons tijdelijk wel weer een leelijk end achteruit schoppen, maar dat is een tegenvallertje, een voorbijgaand ongeluk en geen vaste toestand. De algemeene streving is naar het vooruitgaan, al zijn er dan ook enkele achterblijvers.

Als wij dus zeggen: Curaçao gaat vooruit, bedoelen wij daar niet mee, dat reeds alles in onze Kolonie in bloeienden toestand verkeert, maar wij willen eenvoudig wijzen op het verblijdend feit, dat een gestadige beweging in vooruitstrevende richting valt waar te nemen, zoowel bij 't Gouvernement als bij de burgerij.

We zijn nog lang niet waar we wezen willen, maar we doen toch ons best om er te komen, en de beweging naar het doel zit er al in. Dat is reeds veel waard.

Nederland mag dus niet klagen over de groote subsidies aan Curaçao besteed. Het smaakt thans de voldoening, dat deze vroegere noodlijdende Kolonie, wederoplevende en vooruitgaande is. Binnen afzienbaren tijd hopen wij het Moederland van een lastpost te bevrijden en op eigen beenen te kunnen staan.

Dat zal de zoete vrucht zijn der navolgenswaardе Koloniale Politiek van Nederland.

Gods onmisbare zegen doe deze vrucht spoedig rijpen.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Ingevolge het voorschrift van artikel 101 van het reglement op het beleid der regeering, heeft ondergeteekende de eer den Kolonialen Raad het ontwerp-verordening tot voorloopige vastelling van de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1915 hierbij aan te bieden.

Uit dat ontwerp blijkt, dat de uitgaven worden geraamd op .... f 1 141 061
en de ontvangsten op............ 732 079

De raming der uitgaven overtreft die der ontvangsten dus met....................f 408 982
voor welk bedrag alzoo een rijkssubsidie zal moeten worden aangevraagd.

Eene vergelijking van het voor 1915 geraamde subsidie met dat voor 1914, zijnde f 467 694,—, doet zien, dat voor eerstgenoemd jaar f 58 712,— minder noodig zal zijn, terwijl, wanneer die vergelijking gemaakt wordt met het verschil tusschen de voor 1913 geraamde uitgaven ad................ ...... f 1 252 401
en de voor dat jaar geraamde ontvangsten ad 677 752

of.....f 574 649

blijkt, dat voor 1915 f 165 667,— minder gevraagd wordt dan voor 1913 noodig was.

Het verschil ad f 37 867,— tusschen de ramingen der uitgaven voor 1914 (zijn de f 1178928,-) en die voor 1915, is hieraan toe te schrijven, dat voor 1915 *minder* geraamd is voor:

Curaçao	ongeveer..f	116 535
Aruba	„ ..	4 100
Bonaire	„ ..	620
St. Martin N. G.	„ ..	3 000
St. Eustatius	„ ..	8000
Saba	„ ..	850
Geheele Kolonie	„ ..	15 800
		f 148 705

Daarentegen *meer* voor:

Curaçao	ongeveer..f	36 256
Aruba	„ ..	44 936
Bonaire	„ ..	12 370
St. Martin N. G.	„ ..	7 417
St. Eustatius	„ ..	3 660
Geheele Kolonie	„ ..	1 200
		105 838
	of minder......f	37 867

De raming der ontvangsten voor 1915 is f 20 845,— hooger dan die voor 1914 (zijnde f 711 234,—). In den regel is bij de raming tot maatstaf genomen de gemiddelde opbrengst over de drie laatste jaren. Bij enkele middelen, waarvan de opbrengst gedurende de drie laatste jaren geregeld stijgende was, is in verband hiermede op een hooger bedrag dan het gemiddelde gerekend. Evenzoo werd bij die middelen, welke eene neiging tot daling vertoonen, of waarvan het hooge gemiddelde een gevolg is van eene abnormaal hooge opbrengst in een der laatste jaren, een lager bedrag dan dat gemiddelde als raming genomen.

Het middel „loodsgelden" op Curaçao is, in verband met de hervatting van de exploitatie van de Santa-Barbara mijnen, f 3 000,— hooger geraamd dan voor 1914. Om dezelfde reden is ook het middel „uitvoerrecht van mijnproducten" op Curaçao f 9 500,— hooger geraamd.

Onder het middel „concessie-rechten" op Curaçao is voor 1919 niet opgenomen eene raming voor het graven en weg voeren van phosphorzure kalk op Klein-Curaçao, aangezien de exploitatie op dat eiland in 1913 gestaakt werd.

Voor de kohierbelastingen is de raming voor 1914, die gebaseerd is op het bedrag der kohieren, over het algemeen gehandhaafd. Slechts bij enkele posten is daarvan om bijzondere redenen eenigszins afgeweken.

De opbrengst van het concessierecht voor het ontginnen van phosphorzure kalk door de Aruba Phosphaat Maatschappij is in 1913 slechts f 6 265,14½ geweest. Doordat de vooruitzichten thans niet gunstig staan, is de raming voor 1915 f 7 000,— lager gesteld dan die voor 1914.

Meerdere toelichting betreffende deze begrooting mogen hieronder eene plaats vinden, terwijl ook in den uitgewerkten en toelichtenden staat, waarnaar ondergeteekende de eer heeft te verwijzen, zooveel mogelijk de artikelen afsonderlijk zij toegelicht.

CURAÇAO.

Onderartikel 1. Met het voorstel door den ondergeteekende bij de koloniale huishoudelijke begrooting voor 1914 gedaan en door den Kolonialen Raad aangenomen, om de traktementen van de subalterne ambtenaren te verhoogen door hun dadelijk het maximum traktement toe te kennen, kon Z. E. de Minister van Koloniën sich niet vereenigen.

Z. E. meende, dat de toe te kennen verhoogingen op die wijze te ongelijk zouden werken en achtte het bovendien ongewenscht om te breken met het systeem van periodieke verhoogingen, dat voor die ambtenaren gold.

Beter vond Z. E. het dat, om tot eene verhooging der traktementen te komen, deze respectievelijk werden opgevoerd tot de bedragen, die bij de eerstvolgende verhooging zouden worden bereikt, eventueel met gelijktijdige verhooging van de maxima, ingeval deze niet geacht konden worden een billijke bezoldiging in de respectieve rangen te zijn.

Ondergeteekende deelde Z. E. den Minister van Koloniën daarop mede, dat hij het dan het beste achtte, dat de traktementen der subalterne ambtenaren werden vastgesteld als volgt:

Voor een			
„ hoofdcommies	van f 2 600 —	f 3 000
„ 1e Commies	„	2 200 —	2 500
„ 2e Commies	„	1 800 —	2 100
„ adjunct-Commies	„	1 400 —	1 700
„ klerk	„	1 000 —	1 300
„ adspirant-klerk	„	700 —	900

met twee tweejaarlijksche verhoogingen, voor de hoofdcommiezen elk van f 200,— voor de 1e, 2e en adjunct-commiezen en klerken elk van f 150,— en voor de adspirant-klerken elk van f 100,—.

Met dit voorstel heeft Z. E. de Minister sich — zooals blijkt uit de memorie van antwoord op het voorloopig verslag van de commissie van rapporteurs in Nederland — kunnen vereenigen.

Overeenkomstig deze regeling worden de traktementen der bovengenoemde ambtenaren hierbij uitgetrokken.

Zooals reeds bij de behandeling van de bovengenoemde begrooting in den Raad zelf werd opgemerkt, zijn de traktementen van de districtmeesters te laag te achten.

Hun arbeid is in de laatste jaren zeer toegenomen.

Vooral de werkkring van den districtmeester van het 2de en 3de district is uitermate druk. En was het niet, dat deze zoo vollijverige ambtenaar den geheelen dag aan zijn arbeid besteedde, dan zou het ambt door één persoon bijna niet behoorlijk te vervullen zijn.

Nog dient er bij in overweging te worden genomen dat het verplichte buiten wonen voor deze ambtenaren grooten last en kosten met sich brengt.

Zoo is de districtmeester van het 4e en 5e district, om zijne kinderen naar school te kunnen zenden, verplicht om zijne familie in de stad te laten wonen.

Ondergeteekende acht het daarom zeer gewenscht dat de traktementen der districtmeesters respectievelijk met f 200,— en f 300,— worden verhoogd, daar hij vreest, dat het anders op den duur moeilijk zal zijn voor de vervulling van deze zeker gewichtige betrekking, geschikte ambtenaren te vinden, die haar ambiëeren.

Ook voor de 9 geëmployeerden wordt een verhooging van inkomen als volgt voorgesteld:

1	à f 600,—'s jaars......	f	600,—
3 „	500,—	„	1500,—
1 „	450,—	„	450,—
1 „	420,—	„	420,—
1 „	400,—	„	400,—
2 „	300,—	„	600,—
9			f 3 970,—

Het zou naar ondergeteekende meent, niet billijk zijn voortdurend van hunne diensten, die bepaald noodig zijn, te blijven gebruik maken zonder hun een beter vooruitzicht te openen. Daarom wordt hiervoor een bedrag van f 1 180,— meer en voor vergoedingen ingeval van buitengewone werkzaamheden f 630,— aangevraagd.

In verband met den aankoop van de plantage Dokterstuin, die den districtmeester van het 4e en 5e district tot verblijf is aangewezen en waar voor dien ambtenaar gelegenheid bestaat om kantoor te houden en om de politiebeambten onder te brengen, kan de post „vergoeding aan den districtmeester van het 4e en 5e district voor kantoor- en wachthuishuur" ad f 200,— vervallen.

Onderartikel 6. Met genoegen kan ondergeteekende constateeren dat zoowel de stoomvaart als de handelsbeweging op Curaçao vooruit gaat.

Een gevolg hiervan is dat het havenverkeer sich naar het Schottegat uitbreidt; daardoor wordt de dienst naar verhouding zwaarder.

Hierbij komt nog dat er van nu af aan waarschijnlijk vrij geregeld een of ander schip te Santa Barbara aan het inladen van phosphaat zal zijn.

Met het oog hierop is het noodzakelijk dat er een kleine uitbreiding wordt gegeven aan het leidend personeel ter Inspectie der belastingen en dat de positie van de ambtenaren op wier schouders de lasten van den vooruitgang voornamelijk komen te drukken, een weinig verbeterd wordt.

In dit verband wordt voorgesteld aan den Verificateur der belastingen, 3 kommiezen-verificateur ter zijde de stellen.

Het is den tegenwoordigen leiders van den actieven dienst onmogelijk al het werk, dat tot hun werkkring behoort, af te doen. Een gedeelte moet reeds thans aan de kommiezen opgedragen worden, wat behalve dat het niet zeer billijk is tegenover die kommiezen, ook niet in het belang van den dienst is, daar het werk nu eens door dezen, dan weer door genen kommies verricht, wel eens fouten vertoont, waarvoor men dan den aansprakelijken kommies niet kan opsporen.

Naast den tegenwoordigen kommies-verificateur zullen dan nog twee andere kommiezen-verificateur komen aan wie een aanvangssalaris van f 900,— met twee tweejaarlijksche periodieke verhoogingen van f 120,— elk kan worden toegestaan.

Een er van zal hoofdzakelijk zijn bestemd voor het toezicht op Santa Barbara en eenige contrôle op de surveillance-diensten; de andere moet ten kantore werkzaam zijn, schepen in de haven inklaren en verificaties doen.

Verder zal er in 1915 en waarschijnlijk nog eerder wel nog een kommies meer belast moeten worden met het entrepôt. De tegenwoordige entrepôtmeester heeft zijn handen vol. Hij kan het werk alleen haast niet af.

Noodig zullen zijn twee kommiezen-entreposeur, de oudste met een aanvangssalaris van f 840,— en de tweede met een aanvangssalaris van f 600,— beiden met twee tweejaarlijksche periodieke verhoogingen van f 120,— elk.

Aan den oudsten, die reeds jaren lang in Gouvernementsdienst is, kan in 1915 terstond het maximum worden toegekend waardoor hij een vermeerdering van inkomsten van plus minus f 120,— à f 150,— 's jaars krijgt.

Tenzij het met de ontwikkeling van het havenverkeer erg meeloopt, zal met het personeel zooals het dan zal zijn samengesteld kunnen worden volstaan.

Op de begrooting van 1914 komen voor:

1	kommies	1e.	klasse	ad	f 1200,
5	„	„	„	„	720,
4	„	2e.	„	„	600,
6	„	„	„	„	480,
8	„	„	„	„	360,

Daaraan zijn in 1913 als bepaald noodzakelijk moeten worden toegevoegd:

1	1e. klasse		f 720,
1	2e	„	480,
2	„	„	360,
28			

Voorgesteld wordt om het corps te doen bestaan uit hetzelfde aantal van 26 kommiezen die, samen met hunne collegas op de overige eilan-

den nu ook gerechtigd zijn om voor pensioen bij te dragen, n.l.:

2 kommiezen-entreposeur; 1 ad f 1 080,— en 1 ad f 600,—

6 kommiezen 1e. klasse; 1 ad f 1 200,—; 2 ad f 840,—en 3 ad f 720,—.

20 kommiezen 2e. klasse; 6 ad f 600,—; 8 ad f 480,—en 6 ad f 360,—.

Onderartikel 23. Nu de Julianawerf in het Schottegat gereed is gekomen zal de loodsdienst bezwaarlijk verder kunnen worden onderhouden met de tot nu toe bestaande loodsbooten. Het zal namelijk voor den loods zeer tijdroovend werk zijn, wanneer hij, als er meerdere schepen in- of uitgeloodst moeten worden — hetgeen niet zelden voorkomt — heen en weer uit zee naar het Schottegat en omgekeerd zou moeten roeien, terwijl dit ook een niet geringe belemmering voor de scheepvaart zal opleveren. Voor dezen dienst is een motorboot dan ook bepaald noodzakelijk. Daarom is zulk een boot in Nederland besteld, die binnen kort hier wordt verwacht. Ook voor den Gouverneur is een motor-sloep aangeschaft ter vervanging van de oude, die wegens den slechten staat waarin zij verkeert noodwendig door een nieuwe vervangen moest worden, en waarvan de motor niet meer goed werkt

Voor het onderhoud van deze twee vaartuigen worden hierbij de noodige credieten gevraagd, alsmede voor het toezicht enz. op de in 1908 opgebrachte venezolaansche schepjes die in het Waaigat liggen De kosten hiervoor werden steeds verantwoord op den post voor Onvoorziene Uitgaven. Regelmatiger is het echter hiervoor een crediet uit te trekken.

Onder artikel 29a. Nu den Landbouwkundige ter beschikking is gesteld een geschikt terrein van 20 H. A. grond, gelegen in de door het Gouvernement aangekochte gronden van de plantage „Groot Kwartier", kunnen hier goed voorbereide en systematisch ingedeelde demonstraties op het gebied van cultures plaats vinden, vooral ook met het oog op invoering van Dryfarming.

Wat betreft doel en wijze der hierbedoelde demonstraties vooroorlooft zich de ondergeteekende te verwijzen naar hetgeen de Rijkslandbouwleeraar Kakebeeke dienaangaande heeft opgemerkt in zijn rapport omtrent den landbouw op Curaçao.

De kosten der werkzaamheden op het bovengenoemde terrein zullen moeten worden gekweten uit den onderhavigen post. Hieruit zullen verder moeten worden bestreden de uitgaven ten behoeve van den cultuurtuin op Cas Chiquito en ter verzorging van de aldaar gehouden wordende fokdieren; kosten van voortgezette en nieuwe bewerkings- en bemestingsproeven op gronden van particulieren; kosten van toezicht op en onderhoud van de cactus-aanplantingen tot het verkrijgen van omheiningsmateriaal voor huurgronden; kosten van aanschaffing van sommige landbouwwerktuigen en van onderhoud der reeds aanwezige; kosten van aankoop van groente-zaden en varieteiten van vruchtboomen ter verspreiding op Curaçao; kosten van proeven met zoogenaamde insecticides en verder nog eenige kleine uitgaven.

29b. Hoewel deze post gevoeglijk onder *a.* had kunnen worden gebracht, heeft ondergeteekende gemeend hem te moeten ramen.

Zooals de Landbouwkundige in zijn rapport omtrent Dryfarming opmerkte is goed en voldoende diepploegen een der grondslagen van elk Dryfarmingsysteem. In het bijzonder hier, waar meermalen zeer veel water van den harden, nimmer bewerkten grond wegstroomt en verloren gaat, wat niet zou gebeuren als flink en diep werd geploegd, is deze bewerking niet genoeg aan te bevelen.

Een groot bezwaar levert hier evenwel steeds de voorziening van trekkracht. De ossen voor het ploegen zijn veelal te zwak en te weinig getraind. Ploegpaarden kent men hier niet. Om nu het bovengenoemde systeem zoo spoedig en uitgebreid mogelijk hier in te voeren zou het zeer wenschelijk zijn, dat van gouvernementswege wordt overgegaan tot den aankoop van een motorploeg, welke veel en goed werk kan verrichten. Voor te verrichten werkzaamheden op gronden van particulieren met den motorploeg zou een billijke huur, verband houdende met de kosten van het werk, moeten geeischt worden.

29c. Om dezelfde redenen, als bij de begrooting van 1914 opgegeven, acht ondergeteekende het wenschelijk dezen post wederom uit te trekken.

ARUBA.

Onderartikel 52. Het aanstellen van gouvernementswege van een tweeden geneeskundige op Aruba wordt zoowel door den Gezaghebber als door de Landraden dringend noodig geacht. Niet alleen het zielental van het eiland op zich zelf — ongeveer 9500 inwoners — billijkt dit, doch de verspreide ligging van de woningen der landelijke bevolking, waardoor zoo dikwijls groote afstanden over slechte wegen moeten worden afgelegd, maken het onmogelijk dat één geneeskundige al het werk af kan, waar nog in het oog moet worden gehouden, dat hij zelf de benoodigde geneesmiddelen moet klaar maken. Dit alles wordt in sterkere mate gevoeld, wanneer in slechte jaren het aantal zieken belangrijk toeneemt. Dan is één geneesheer, hoe ijverig en menschlievend ook, niet in staat zijn diensten te verleenen aan allen, die ze noodig hebben.

Om deze redenen wordt voorgesteld nog een geneeskundige aan te stellen, daar de particuliere praktijk niet zoo ruim is, dat een geneesheer zich op Aruba zou gaan vestigen zonder een inkomen van gouvernementswege. Het is toch in hoofdzaak de armenpraktijk die zoo druk loopt.

Door een behoorlijke en doeltreffende dienstregeling zal worden gezorgd dat de gewenschte verbetering intreedt.

Aan dezen geneesheer zal ook fourageld voor een dienstpaard moeten worden toegekend, daar ook hij zich voor de armenpraktijk veel in zijn districten zal hebben te bewegen.

Onderartikel 56 en 58. Op de Cerro Colorado op Aruba, is door de Aruba Phosphaat Maatschappij vroeger een vuurtoren gebouwd, die voor de scheepvaart in het algemeen van groot nut is.

Wanneer de vuurtoren op de Noord-Westpunt van Aruba zal zijn geplaatst, zal het licht op Cerro Colorado, dat op ongeveer 11 mijl afstand kan gezien worden, volgens het oordeel van den oud Commandant van H.M. Zeemacht in de Caraïbische Zee, Kolonel Houwing, zeer voldoende zijn, mits er maar voor gezorgd wordt, dat het altijd brandt en niet „unreliable" waarvoor het thans bekend staat, uit de lichtenlijst kan verdwijnen.

Met goedvinden van het Bestuur van de Aruba phosphaat Maatschappij heeft het Gouvernement de zorg van het licht op zich genomen. Daarvoor is een opzichter aangesteld, wat een jaarlijksche uitgave vordert van f 400,—.

Voor de scheepvaart op Curaçao van uit de havens van Columbia en Panama is het van groot belang dat er een goede vuurtoren op de Noord-Westpunt van Aruba is.

Men heeft, van de havens komende, tot op ruim 160 mijl vóór Aruba zoo goed als geen verkenning van het land, behalve van de Monges-eilanden, welke alleen overdag of bij zeer helder maanlicht in het zicht zijn te loopen.

Het laatste gedeelte toch van de Columbiaansche kust is in het geheel niet verlicht, heeft overdag zelfs weinig kenbare punten en is bovendien niet bijzonder nauwkeurig opgenomen.

Bovengenoemde oud Commandant achtte voor deze route een licht op de Noord-Westpunt van Aruba zelfs nog belangrijker dan het licht op de Noord-Westpunt van Curaçao; terwijl dit laatste licht door het eerste ook zeer zal worden gesteund.

Als men tot op betrekkelijk korten afstand erven goede verkenning heeft kan dan het licht op de Noord-Westpunt van Curaçao als voldoende worden aangemerkt.

Volgens dien Hoofd-officier zou het licht, om aan alle eischen te voldoen, een karakterlicht moeten zijn en een zichtbaarheid moeten hebben van 20 mijl.

De lichtsterkte zal het best kunnen worden verkregen door een pharolne-gloeilicht in een optiek van 25 c.M. brandpuntsafstand.

De kosten van zoo een licht bedragen, inclusief vracht en invoerrechten, ongeveer f 15.400,—.

Het plan bestaat om den toren te bouwen op den 25 M. hoogen heuvel Hudichibana. Hij zal dan ongeveer 26,5 M. moeten worden opgetrokken.

Met inbegrip van den bouw van een wachterswoning, zal dat ongeveer f 18.600,— kosten.

Voor het aanschaffen van een hulplamp en de benoodigde hoeveelheid reserve-kousen zal nog ongeveer f 1.000,— noodig zijn, zoodat alles te samen zal komen te staan op f 35.000,—.

BONAIRE.

Onderartikel 76a. Volgens het oordeel van den Gezaghebber en de Landraden van Bonaire is eene verlenging van den gouvernements-steiger aldaar met 5 M. dringend noodzakelijk ten einde het mogelijk te maken, dat de op dat eiland tehuis behoorende schepen van grooten diepgang daaraan zouden kunnen aanleggen om te laden of te lossen, hetgeen thans bezwaarlijk, soms in het geheel niet kan plaats vinden.

Deze schepen hebben een gemiddelden diepgang van 4 M., terwijl de diepte bij den kop van den steiger bij gewonen getij niet meer dan ± 3,4 M. is.

Hierdoor kan o.a. de paketschoe *Estelle*, met een diepgang van 4,4 M., niet aan den tegenwoordigen steiger komen voor het innemen of lossen van zware ladingen, hetgeen nu met vele moeielijkheden gepaard gaat.

Ten einde in dezen toestand verbetering te brengen wordt een crediet van f 7.200, — aangevraagd.

76 b. Het is voor de scheepvaart van veel belang dat er een licht geplaatst wordt op de Noord-Westpunt van Bonaire, dat door het licht op Boca Spelonk niet wordt gedekt en uiet onder alle omstandigheden gedekt zou kunnen worden, hoe sterk het licht op Boca Spelonk werd gemaakt.

Voldoende is het indien er een karakterlicht wordt aangebracht zooals verleden jaar geplaatst is op de Noord-Westpunt van Curaçao en dat zeer goed voldoet.

De kosten van dat licht, op Curaçao geleverd, bedroegen f 1.730,—.

Daar de toren op het heuvelachtig terrein waarschijnlijk niet hooger dan 5.5 M. zal behoeven te zijn, zal voor den bouw hiervan, met inbegrip van een ringmuur eromheen en een huisje tot het opbergen van gereedschappen, ongeveer noodig zijn een bedrag van f 1.820, — totaal dus f 1.730 + f 1.820 = f 3.550.

St. MARTIN (N. G.)

Onderartikel 91a. Sinds langen tijd doet zich de behoefte gevoelen, dat het bij St. Martin gelegen eilandje Simsonsbaai door een brug met den vasten wal van St. Martin N. G. wordt verbonden.

Daar er geen vaste veerponten zijn, is de communicatie, die wordt onderhouden met de bootjes welke aan verschillende particulieren toebehooren, op het oogenblik zeer gebrekkig; wat dikwijls een groot ongerief is, zoowel voor de bewoners van Simsonsbaai zelve als voor hen die van den vasten wal van St Martin naar het eilandje moeten gaan.

Practisch wordt het geacht om, als er een brug wordt gebouwd, terstond een flinke, stevige brug te maken, die jaren lang zal kunnen dienen en weinig reparatiën zal noodig hebben.

Daarom bestaat het voornemen om een brug te bouwen, ongeveer als die welke het Molenplein op Curaçao met het Rif verbindt en waarover rijtuigen en karren zullen kunnen gaan.

De kosten hiervan worden op het uitgetrokken bedrag van f 3.500,— geraamd.

ST. EUSTATIUS.

Onderartikel 108 e. De 45 M. lange steiger op St. Eustatius voldoet, mede tengevolge van de veranderlijkheid der strandbreedte, niet aan zijn bestemming, is zelfs bij ruwe zee een gevaar voor landing en afvaart. Zijn trap ligt binnen de branding. Een verlenging met 23 M. zal aan die bezwaren tegemoetkomen en het mogelijk maken, dat onder gewone omstandigheden, de uit- en invoer direct in of uit de schepen geladen zullen kunnen worden.

De kans zal dan uitgesloten zijn, dat de uit te voeren balen katoen of het ingevoerde meel gedrenkt worden met het water der grondzeeën en gedeeltelijk of geheel beschadigd worden.

Ook den passagiers zal zij ten goede komen, doordat de gelegenheid voor landing en vertrek in hooge mate zal worden vergemakkelijkt, terwijl zooals de toestand nu is meerdere malen de bagage der reizigers wordt beschadigd.

De voorgestelde verlenging van den steiger zal ook een vlugge lading bevorderen en mag een der vele stoomschepen, in wier route het eiland ligt en die het nu passeeren, omdat er geen behoorlijke aanlegplaats is, aanmoedigen St. Eustatius aan te doen.

Geheele Kolonie.

Onderartikel 126. Ten aanzien van het stoomschip „Prinses Juliana" kan ondergeteekende nog niets met zekerheid mededeelen daar het schip nog altijd in Suriname is, waar de beproeving wordt voortgezet. Daarom worden de kosten van onderhoud van dit stoomschip evenals het vorige jaar weer pro memorie uitgetrokken.

Voor kosten voor verbetering van het visscherbedrijf in de kolonie is dit jaar geen post op de begrooting uitgetrokken.

Gebleken is, dat het per zeilschip op ijs overbrengen van visch die bij Aruba is gevangen, geen loonend bedrijf kan zijn.

Mocht er in plaats van de „Prinses Juliana" weer een ander interkoloniaal stoomscheepje in de vaart komen, dan zal de verzending met dat schip misschien wel voordeel af kunnen werpen, doch zal deze, waar het schip in den regel maar eens per maand Aruba aandoet, niet dikwijls genoeg kunnen geschieden om het bedrijf van eenige beteekenis te doen zijn.

Ondergeteekende is van oordeel, dat een speciaal daarvoor in het leven te roepen verbinding per motorboot of stoomscheepje te groote kosten met zich zou brengen en daarom niet kan worden aanbevolen.

Waar de adviseur voor visscherijzaken eene andere meening is toegedaan, acht ondergeteekende het gewenscht in deze het oordeel van Z. E. den Minister van Koloniën in te winnen.

Hij kan dan, zoo noodig, bij Uwen Raad nog eene suppletoire begrooting indienen.

Willemstad, den 28n Februari 1914.

De Gouverneur van Curaçao,

NUYENS.

CORRESPONDENTIE.

Aruba, 28 Februari, 1914.

Verleden week is Dr. ODUBER met de *Estelle* naar Curaçao vertrokken om te getuigen voor het Hof van Justitie. Wij hadden gehoopt, dat deze eenige geneesheer van ons eiland binnen een paar dagen weder zou terugkeeren. Nu dit niet geschiedde en Aruba reeds een week zonder Dokter is, hebben zich eenige ingezetenen gewend tot de Heeren Landraden.

Aruba, 27 Februari 1914.

Den WelEd. Gestr. Heeren Landraden!

Wij, ondergeteekenden, inwoners van het eiland Aruba, wenden ons tot U, WelEd. Gestrenge Heeren, waardige Vertegenwoordigers van ons eiland, met het beleefde maar dringende verzoek, de goedheid te willen hebben de vertolkers te zijn van onze gevoelens bij het Gouvernement, naar aanleiding van de omstandigheid, waarin wij ons bevinden door het gemis van een dokter, bij voorkomende ziektegevallen.

Wij hebben het vertrouwen, dat ons verzoek om te voorzien in de medische hulp, die wij op het oogenblik ontberen, door het vertrek van den tegenwoordigen dokter Uw volle belangstelling zal hebben en dat U zoo bereidvaardig zal willen zijn ons verzoek ter kennis te willen brengen van het Hooggeachte Bestuur onzer Kolonie.

Hetwelk doende,

Karel Croes, Gerard de Veer, Segundo Ecury, Jacobo Arends, Rudolfo Arends, Frits Beaujon, Lindoro Kwartsz, Federico Oduber, Daniel Oduber, Amador Laclé, Angel Wever, Doly Ponson, Loiseau Maduro, Darius Croes, Edyson Croes, Frederik Hollander, Johan Eman.

Hedennamiddag werd het volgende antwoord der Heeren Landraden ontvangen.

Aruba, 28 Februari 1914.

WelEdelGestrenge Heeren.

In antwoord op UE. schrijven d.d. 27sten dezer hebben wij de eer U mede te deelen, dat wij reeds in het werk hebben gesteld alles, wat ons mogelijk was omtrent het vertrek van onzen dokter naar Curaçao en dat door ons toedoen en dat van den Heer Gezaghebber geslaagd is, dat hij niet meer dan één week van Aruba zou blijven. *Vermoedelijk* zal de dokter hier weder zijn volgens *officieuse mededeeling* van den Gezaghebber; maar mocht het zoo het geval niet zijn en dat hij verlof zou kunnen vragen en krijgen, dan zullen wij bereid zijn ons weer tot den Gouverneur te wenden en uw dringend verzoek aan ZHEG. over te brengen, teneinde in dezen bedroevenden toestand te kunnen voorzien.

Tot nu toe heeft de dokter geen verlof gevraagd.

Den Weled. Heer — achtend
Karel Croes c. s. — De Landraden
Alhier. — M. F. Arends,
Juan C. Croes.

Ingezonden stukken.

Onze Schoolopziener.

Een ambtenaar in functie openlijk aanranden zonder tegelijkertijd onbetwistbare bewijzen bij te brengen van zijn ongeschiktheid, gelijk het kamerlid Kleerekoper te kwader ure gedaan heeft, is een handelwijze, die wegens haar strijdigheid met fatsoenlijke manieren de verontwaardiging wekt van ieder weldenkende.

De voorstelling, welke dit lichtzinnige Kamerlid geeft van de geschiedenis der benoeming van onzen Schoolopziener is, gelijk de rest zijner beweringen over Curaçao, op zijn zachtst gesproken, onjuist.

Deze ambtenaar werd door den vorigen Gouverneur Jhr. De Jongh van Beek en Donk benoemd, dank zij den gelukkigen samenloop der volgende omstandigheden.

Op twee en veertigjarigen leeftijd, dus nog in de volle kracht van zijn leven, en na een en twintig dienstjaren bij het openbaar onderwijs, tengevolge waarvan destijds pensioen kon genomen worden zonder motief van ziekte, soliciteerde de tegenwoordige titularis naar het ambt, dat hij nu met eere bekleedt, omdat het geven van onderwijs op den duur nadeelig werkte op zijn gezondheidstoestand.

Het geringe salaris moest hij daarbij voor lief nemen, en gevoegd bij zijn pensioen als onderwijzer zou het hem in staat stellen op denzelfden voet als vroeger te kunnen leven. Daarenboven was er tusschen het ambt en de daaraan verbonden bezoldiging zulk een onhoudbare tegenspraak, dat men gerust het vooruitzicht mocht koesteren van een betere salarieëring. Zeer terecht nam de toenmalige Gouverneur de gelegenheid waar om voor het door hem geschapen ambt een onderwijsman te benoemen, die de bewijzen had geleverd der zake kundig te zijn.

Want de begunstigde sollicitant had niet alleen een uitstekenden staat van dienst over te leggen als onderwijzer aan de Hendrik-school, maar, gedurende den tijd, dat hij werkzaam was als hoofd der Emma-school had hij bovendien de praktische bewijzen geleverd niet de eerste de beste te zijn op onderwijsgebied.

De totale gedaanteverandering welke hij op die school bewerkte, zijn bekwame leiding van het ondergeschikte personeel, de uitstekende resultaten welke zijn leiding en onderwijs op die school bereikte in weerwil van groote moeilijkheden, moesten wel de aandacht op hem vestigen van een Gouverneur, die, onverdacht voorstander van het openbaar onderwijs, in Holland zelf jarenlang Schoolopziener was geweest.

Daarenboven waren de beschaafde manieren van dezen sollicitant en zijn kennis van koloniale toestanden een reden te meer om de keuze op hem te doen vallen. Te veronderstellen is, dat zijn bekende voorliefde voor het openbaar onderwijs ook niet zonder invloed is geweest op zijn benoeming door zulk een warm voorstander van dat onderwijs als Jhr. de Jongh van Beek en Donk.

Dat die voorliefde hem echter, tot nu toe, nooit tot onrechtvaardige kleineering van het bijzonder onderwijs heeft verleid, zal wel de reden zijn, waarom hij bij sommige overspannen dweepers met een zwarte kool staat aangeschreven.

Het is ook de reden waarom ik van 's Heeren Kleerekopers verdachtmakende voorstelling deze rectificatie geef, waaraan ik nog de verklaring toevoeg, dat mij, als Lid der Schoolcommissie. nooit is gebleken, dat onze Schoolopziener anderzins in het minst aan zijn ambtsplicht is te kort geschoten

Men ziet het, de afgevaardigde Kleerekoper is een even handig insinuator als improvisator van ...... vlooientheaters.

Maar, om in zijn humoristische beeldspraak te blijven, hij were de pestvlooien van verdachtmaking en perfide insinuatie uit zijn tooneelgezelschap als hij weer eens een voorstelling wil geven tot vermaak van Nederlandsch West-Indië.

F. J. A. VAN DEN DONK. pr.

Lid der Schoolcommissie.

Geachte Heer Redacteur.

Beleefd vraag ik U een kleine plaatsruimte naar aanleiding van hetgeen U in de Amigoe di Curaçao van Zaterdag j. l onder het hoofd „Musiek" schreeft betreffende het spelen van de Tango.

Ook ben ik ten volle overtuigd van uwe vriendschap jegens mij en de Militaire Kapel, waarvoor ik U dan ook mijn hoogsten dank betuig, hopende dat dit ook steeds zoo moge blijven.

U schreeft, dat de Tango een grof sinnelijk en een echte onbeschaafde negerdans van halve wilden is.

Hiermede ben ik het niet geheel eens met U.

Is de oorspronkelijke Tango, als zijnde een Zuid-Amerikaansche volksdans, met allerlei wilde en fantastische bewegingen, die men van de vurige Argentijnen en de onverschrokken cow-boys kan denken, de Tango die thans in alle Salons van Europa en Amerika gedanst wordt, is, alhoewel de grondvorm dezelfde gebleven is, totaal gewijzigd.

Dat de Tango als een onzedelijken dans gebrandmerkt wordt, is te wijten aan zijn slecht verleden.

Dat de Tango op een zedekwetsende manier kan gedanst worden

is zeker; maar is dit wel iets, wat speciaal de Tango eigen is? Kan niet een Wals, als men dat wil, op een vulgaire wijze gedanst worden?

Is eigenlijk een Wals niet veel wilder, veel opbruischender, veel laaiender dan de Tango, die juist rust, rytme en groote gelijkmatigheid eischen?

Een typisch bewijs van het verschil tusschen de Argentijnsche Tango en de Europeesche omwerking er van is wel, dat de Argentijnsche groote wereld, die er natuurlijk nooit aan heeft gedacht Tango te dansen, dit nu wel doet, maar dan niet de Argentijnsche, doch de Europeesche, of, zooals zij in Zuid Amerika zelf wordt genoemd, de Parijsche Tango.

Dat de Tango grillig, ongewoon, lastig en ingewikkeld is, is waar, maar aanstootelijk, zooals door velen wordt gevreesd, neen, dat is de Salon-Tango in geen enkel opzicht.

Ten overvloede wil ik nog aanstippen dat de Tango een totredenaar heeft gevonden in den beroemden Franschen tooneelschrijver JEAN RICHOPIN, lid van de Academie Française, die de Tango een edele, karaktervolle dans noemt.

Ten slotte nog het volgende:

Aannemende dat de Tango een zedekwetsende dans is, dan nog heeft m. i. de muziek daarvan niets te maken met de danswijze, want had er immers op het programma in stede van Choclo-Tango b. v. Choclo-Habanera gestaan, en men had dan toch de Tango uitgevoerd, niemand zou zeer zeker iets onzedelijks daarin gezien kunnen hebben.

U dankend voor de plaatsing,

Met Achting

Uw Dienstwillige Dienaar

J. P. BOSKALJON.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE.

Het ingezonden stuk van den geachten Heer BOSKALJON bewijst, dat onze gevierde Kapelmeester geheel ter goeder trouw heeft gehandeld, toen hij den Tango op het Program plaatste en publiek spelen liet. Hij ziet er niets zedekwetsend in.

Maar Zedele verkeert onwetend in een zeer grove dwaling. In Europa hebben vele Katholieke Bisschoppen het dansen van den Tango verboden. Dat verbod slaat natuurlijk op den Tango zooals die in Europa gedanst wordt.

De Keizer van Duitschland verbood aan zijn officieren deel te nemen aan den tangodans, als zij in uniform waren.

In beschaafde kringen wordt de Tango nu niet meer gedanst. In 't begin overrompeld door de modenieuwigheid, is men er thans van teruggekomen om het grof zinnelijke van dezen negerdans.

Dat ons oordeel juist is en ook door niet-Katholieken gedeeld wordt, kan men lezen in de volgende veroordeeling van den Tango door den bekenden tooneelrecensent, J. H. RÖSSING, in „Het Nieuws van den Dag."

„De oude dansen was men moede geworden. Zoo zei men. Als men het wezen niet meer vermag te geven, zoekt men hulp voor wat er buiten is, knutselwerk wordt dan de kunst, maar dat kan ook zijn dat knutselwerk en surrogaat door tegenzin nieuwe kunst er naast doen ontstaan. Als het echter verloren is, gaat men aan het hervormen of zoeken naar iets, dat door het buitenissige opzien wekt.

Zoo ging het ook met den dans. Den vuur- en slangen-dans voerde Loïe Fuller in en een Hollandsche dame danste die te paard in de voor zondig gehouden stad Parijs. Er kwamen droom, slaap, bloote beenen, demonische- en reformdanseressen.

Maar naast het malle en buitenissige, buiten het onbeschaamde als de dans der vijf zusters Barrison, kwam iets goeds. De zusters Wiesenthal brachten verbetering. Loïe Fuller had meer schoonheid van lijn gegeven en daarbij kleurenspel. Isadora Duncan kwam. Zij danste met weglating van al het varieté-achtige. Toch was het ook het varieté-theater, dat voor het eerst haar kunst zag. Zij ging zooveel mogelijk terug tot de natuur, danste blootsvoets en in los gewaad.

Een korte periode van rust. Toen gingen de menschen misdadigers, wilde volkeren en dieren nadoen in den dans. „Gelouterd" — zei men — Gelouterd zij het! De Apachendans, de Tango en andere dansen kwamen. Kunstvaardige, ingewikkelde, afzichtelijke, dierlijke en soms weerzinwekkende dansen. Ondanks al die nieuwigheden bleef in twee landen de werkelijke mooie danse, de dans der schoone lijn, gehandhaafd: in Rusland en Denemarken, in het Russische en Kopenhaagsche ballet. De Tango en andere te wereldsche dansen kwamen ook in ons land, het eerste in de nachthuizen, weldra en zich aan velen opdrigend, in het Lunapark, grenzend aan de scheepvaarttentoonstelling. Vandaar breidde de Tango in enkele der meest schandelooze uitingen, zich onder het volk uit en werd zij voor het eerst, nog wel met de vaderlandsche feesten, door meiden en jongens, meiden met meiden, juffertjes met heertjes, en juffertjes met juffertjes, te Amsterdam van den morgen tot den nacht op de openbare straat gedanst.

Dat bij velen, dit ziende, afkeuring tegen dien dans opging, is niet meer dan natuurlijk. En als men hoort van de meer dan onbeschaamde figuren in den Tango, zooals die in Londen, Berlijn en Parijs wel gedanst wordt, kan men zich begrijpen, dat de vorstelijke hoven en de Kerk zich tegen dien dans verklaarden en hem verboden.

Ons land, dat klein kan zijn door navolging van al wat leelijk is, bleef — zooals gezegd — de Tango niet bespaard. Het nieuw begonnen jaar heeft de Tango-thee's en de Tango-diners in de hoofdstad gebracht en den Tango te Amsterdam op het tooneel".

Hier wordt dus eindelijk ook door een vrijzinnig tooneelrecensent ronduit den Tango een „apachendans", een „nadoen van misdadigers" „wilden en dieren" genoemd.

In Frankrijk durven enkele mondaine bladen thans eveneens erkennen, dat men zich met de toelating van den Tango tot de volkszeden gecompromitteerd heeft.

Dat het op Curaçao nimmer zoo ver kome.

Berichten uit de Kolonie.

Vaarwel.

De Zeereerw. Pater G. JOCHEMS, van de Belgische Provincie der Dominikanen, zal met de *Prins Frederik Hendrik* naar Nederland vertrekken. Den Zeereerw. Pater, die in Chili hartelijk heeft samengewerkt met de Hollansche Paters, wenschen wij een voorspoedigen reis en behouden aankomst. Wij roepen hem een hartelijk Vaarwel toe.

Commandant Appel.

zal ons met zijn geachte familie de volgende week verlaten om een jaartje rust te genieten en weer wat op zijn verhaal te komen na een verblijf van dertig jaar in de tropen.

Van harte hopen wij, dat onze wakkere Commandant een pleizierige vacantie hebbe en flink aangesterkt terugkeere. In Nederland neemt hij in Amsterdam en [illegible] eens de werkzaamheden [illegible] in oogenschouw [illegible].

Zou een detacheering in dergelijken geest hem niet welkom zijn, een jaar niets doen houdt de ijverige, bedrijvige man toch niet vol.

Het zal zeer zeker ook zijn in het belang der Kolonie. Mettertijd moet hier toch een afzonderlijke havenpolitie werden ingevoerd, daaraan ontkomen wij niet. Het water is even goed een weg voor publiek verkeer als de straat. Politietoezicht mag ook daar niet ontbreken.

Wat een prachtige gelegenheid om Commandant APPEL zich te laten inwerken in dezen tak van dienst. Men late ze niet ongebruikt.

Hoezee!

In de Nederlandsche Bladen lazen we, dat Hr. Ms. *Kortenaer* 14 Februari naar Curaçao zou vertrekken onder bevel van Commandant L. VAN DER WAL, laatstelijk Overste aan boord van Hr. Ms. *Zeeland*.

Een particulier schrijven brengt dit plotselinge vertrek der *Kortenaer* in verband met de troebelen in Mexico.

Hopen wij, dat de komst van desen kruiser een voorbereiding zij voor het wederoprichten van een maritiem station op Curaçao.

„Het Nederlandsch oorlogsschip komt juist op tijd, nu rondom ons overal de revolutie heerscht of dreigt.

Naar aanleiding van deze spoedzending lezen wij in *Het Koloniaal Weekblad*:

„H. M. „Kortenaer", die te Hellevoetsluis gereed lag om een reis van 2 maanden naar de Middellandsche Zee te aanvaarden, is terug ontboden naar Nieuwediep om zich gereed te maken voor een reis naar West-Indië. De reden waarom dit reisplan gewijzigd werd, is nog niet volledig bekend, een telegram van den 7en Februari uit Nieuwediep aan het „Vaderland" meldt, dat het schip naar de Oostkust van Mexico zal gaan wegens de verwikkelingen aldaar met de huidige omwenteling; in verband met de onlangs vernomen berichten, dat de stad Tampico door de insurgenten belegerd wordt, zal de bestemming dus wel naar die haven zijn, niet natuurlijk om zich in den strijd te mengen tusschen de beide partijen, doch om het leven en de eigendommen van Nederlandsche onderdanen te beschermen. Maar dan vreezen we, dat het schip te laat zal komen en zien we hieruit weder hoe jammer het is, dat we geen gestationeerd schip meer te Curaçao hebben. Ware dit nog aanwezig dan had het nu reeds eenige dagen aan de kust van Mexico kunnen zijn en nu verloopen er nog weken voor dit het geval zal wezen. Waarom juist de „Kortenaer" genomen is en niet de „Zeeland", die ook klaar gehouden wordt voor alle mogelijke eventualiteiten, is ons niet bekend, misschien onderging laatstgenoemde bodem kleine herstellingen, die zijn plotseling vertrek verhinderen, anders was deze meer aangewezen dan de „Kortenaer", die slechts een kleine kolenvoorraad bergt en voor wie de reis over den Oceaan steeds een moeilijk vraagstuk blijft. In December 1908 maakte zij de reis naar Curaçao en moest daartoe eerst een Fransche haven en vervolgens Madeira, St. Vincent en St. Lucia aandoen om de bestemming te kunnen bereiken, dus een groote omweg en veel oponthoud.

De reis naar Mexico is nog moeilijker, want daartoe moet zij de oversteek maken van de Azoren naar de Bermudas, die in de wintermaanden, met vermoedelijk harde Weste winden op den kop, niet zonder bezwaar is.

Het schip is ook niet voor dergelijke reizen gebouwd, maar als kustverdediger. Hieruit zien we weder, dat onze Marine veel te klein is voor de rol die we nu eenmaal als koloniale en handeldrijvende natie hebben te vervullen. Die rol is vooral in W. I. van groot belang.

Het kan ook zijn, dat de reis van het schip eenvoudig een bezoek beoogt aan onze W. I. koloniën en dus een inlossing is van beloften der Regeering, dat er af en toe een schip van hier uitgezonden zou worden."

Yachts.

Dit jaar schijnt de trek tot reizen onder de Yankees niet bijzonder groot te zijn.

Vandaar, dat het Duitsch S.S. *America* (225000 ton) geen enkelen tocht maakt naar West-Indië. De *Victoria Louise* maakt slechts 3 toeren, vertrekdagen van New-York zijn 7 Febr. 11 Mrt. en 11 April. 27 Mrt. zullen we weer de pret hebben dat mooie pleizierjacht onze haven te zien passeeren. Of zou wellicht de actieve agent dezer lijn de Maatschappij reeds inlichtingen hebben verstrekt over den staat waarin onze haven zich nu reeds bevindt. Eene invaart van 60 meter breedte en 9 meter diepgang biedt voor een schip van 16.500 ton, dat voornamelijk passagiers vervoert en niet met zware vracht geladen is, weinig of geen gevaren. Wel kunnen wind en stroom het hunne er toe bijdragen om het binnenloopen wat moeilijker te maken, doch met de sterke machines waarover zulk een jacht beschikt en 't beleidvol optreden van onzen loods, die volkomen op de hoogte is van de kracht van stroom en wind, loopt het S.S. statig en majestueus onze haven binnen.

Wie weet of bij de eerste gelegenheid niet reeds onze haven wordt aangedaan.

We zijn er van overtuigd, dat de Heer EDWIN SEDNOR al zijne krachten zal inspannen om Curaçao weer opgenomen te zien onder de te bezoeken plaatsen.

H.A.L.

De korte heerschappij van den *Imperator* zal spoedig ten einde loopen. 5 Juni van dit jaar vertrekt de *Vaterland* van Hamburg naar Amerika. Dit S.S. van dezelfde Maatschappij (H.A.L.) overtreft den Imperator met 5000 ton. Kap. RUSER van den Imperator zal 't Commando voeren op den *nieuwsten en grootsten Oceaanreus.*

Onze Haven.

Van bevriende zijde vernamen wij een zeer juiste opmerking.

Het bericht van de *Amigoe*, dat onze haven van 25 op 60 M. breedte is gebracht en nu een diepgang heeft van 9 M. is niet officieel genoeg om overgeseind te worden aan de verschillende Stoomvaartmaatschappijen. Wil zulk een bericht opgenomen worden in de scheepsjournalen en vakbladen dan moet het officieel aan de Agenten worden medegedeeld door den Loods, met machtiging van den Gouverneur.

Een tweede station voor draadlooze telegrafie.

Of Curaçao ook vooruitgaat!

Reeds een paar weken is hier een tweede station voor draadlooze telegrafie in volle werking.

Waar dat station ligt!

Kijk maar eens naar de rotsen achter de kolenwerf der Firma S. E. L. MADURO & SONS. Zoodra deze firma een telegram ontvangt, dat er den volgenden dag een boot komt kolen, laat zij aan een hoogen mast één zwarten bol hijschen. De kolendragers weten dan: „morgen is er werk". Is er volk noodig op denzelfden dag, dan hijscht men twee zwarte bollen.

Eenvoudig en practisch!

Prof. Kraus.

Gisteren is hier bericht ontvangen, dat Prof. KRAUS met de *Siena* Dinsdag a. s. 10 Maart zal arriveeren.

Wat valt die komst prachtig samen met het toevallig hierzijn van den ingenieur der firma MONKS & SONS. Nu kunnen de haven-moeilijkheden in eens en voor goed worden opgelost!

Wij roepen Prof. KRAUS van ganscher harte een hartelijk welkom toe.

Nieuwe Stoomverbinding.

Sedert begin Maart is St. Martin in de stoomvaart opgenomen. Maandelijks vertrekt er een stoomboot van Guadeloupe naar Cayenne waarbij ook St. Barths en Marigot worden aangedaan.

Het Fransche Gouvernement betaalt er 15 000 frs voor.

Slecht weer.

Maart roert z'n staart. Storm en sneeuwjacht in de haven van New York, welke vol drijfijs ligt.

De volgende mail zal wel eenige moeilijkheden hiervan ondervinden.

Officieele berichten.

De klerk ter Administratie van financiën, J. H. Perret Gentil Lz. is tijdelijk werkzaam gesteld ter Griffie van het Hof van Justitie in deze kolonie.

Aan den tijd. kommies 2de klasse der belastingen alhier H. Quast is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

In de commissie, belast met de voorbereiding en de leiding van het volksfeest ter gelegenheid van den verjaardag van Hare Majesteit de Koningin zijn de hierna in alphabetische volgorde genoemde heeren benoemd: C. J. DEBROT, MR. CH. W. DE LA TRY ELLIS, JAC. F. HAAYEN, PH. F. DE HASETH PLZ., JULIO COHEN HENRIQUEZ, JOSSY L. MADURO en J. SCHEUERMAN.

De quarantaine-geneesheer alhier M. C. HENRIQUEZ is eervol ontslagen uit die functiën en eervol ontheven van de verdere waarneming der betrekking van armendokter in het stadsdistrict alhier.

De armendokter in het stadsdistrict beoosten de haven en in het tweede district alhier Dr. J. P. EVERTSZ Hz., is eervol ontheven van de verdere waarneming der functiën van officier van gezondheid 2e klasse bij het garnizoen alhier, en hersteld in zijne functiën van armendokter.

De arts alhier Dr. M. GERSTL is tijdelijk belast met de functiën van quarantaine-geneesheer, directeur van de quarantaine-inrichting alhier.

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Febr. 1914 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Februari	65	12.575	11.712	35	243.978	153.048
Vorige maand	95	10.270	9.597	35	246.115	154.999
Totaal	160	22.845	21.309	70	490.093	308.047

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven enz.

L. L. Blamen, Luci Bito, E. A. Chapellen, Rosalie Coster, Edelberta B, de B., Martina Djaun, Filomena de Leon, Mej. Evers, L. C. Heyer, Emilia Kemp, Luigi Mastrillé, Royal Bank, Carlos Zuloaga

Aangeteekende stukken: Leopoldo Baptista 8, Enrique Cardoze, J. L. Th. Heldewier Vinnon, M. Gerstl, J. Kraus. Michael W. Römer.

Drukwerken: Bonen, Curieckel, A. Manzano, Simon Neuman, C. P. Zeppenfeldt.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 6 Maart 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG........		—
ZOUT per vat van 180 K.G........	f	0.80
DIVIDIVI per K.G........	„	0.5%
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.60
id. per KG. 2e kw.	„	0.50
HUIDEN per K.G........	„	0.75
GEITENVELLEN per K.G........	„	1.20
WOL per K.G........	„	0.12
SCHAPENVELLEN per stuk........	„	0.56
BEENDEREN per K.G........	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G........	„	0.05

STROOHOEDEN (hippijapa).

Kwaliteit	No. 1	per dozijn		„	3.25
„	„ 1 (gebleekt)	„	„	„	3.37½
„	„ 2	„	„	„	5.25
„	„ 3	„	„	„	—
„	„ 3	„	„	„	—
„	„ 4	„	„	„	7.—
„	„ 5	„	„ OLA	„	7.—
„	„ 6	„	„	„	8.50
„	„ 7	„	„	„	9
„	„ 8	„	„ OLA	„	
„	„ 9	„	„	„	12.50
„	„ 10	„	„ OLA	„	12
„	„ 11	„	„	„	
„	„ 12	„	„ OLA	„	15
„	„ 13	„	„	„	
„	„ 14	„	„ OLA	„	
„	„ 15	„	„	„	
„	„ 1 van 25 c.M. of minder			f	

Ratten.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscaalgat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd: 95 ratten.

SCHEEPSBERICHTEN.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Februari zijn

Binnengekomen. VAN	SCHEPEN	Uitgezeild NAAR	SCHEPEN
Aruba	16	Aruba	16
Bonaire	36	Azua (Sto. Dom.)	1
Isl Barlov.	1	Bonaire	40
Columbia	1	La Vela de Coro	8
Golf Port	1	Maracaibo	17
Guanta	1	Rio Hacha	1
La Vela de Coro	4	Sto Domingo	4
Maracaibo	19	Zee en de baaien	1
Pto Cabello	1		
Rio Hacha	2		
Sto Domingo	2		
Zee en de baaien	1		
totaal	85	totaal	83

In de maand Februari was de zeilvaart tamelijk slapjes. Zoowel 't aantal schepen als de lijst der bezochte plaatsen was minder dan in Januari. Niettegenstaande dat is toch de gezamenlijke inhoud der zeilschepen grooter dan die der vorige maand.

Een bewijs dat de grootere goeletten meer reizen hebben gemaakt. Vooral op Maracaibo was de vaart in de afgeloopen maand druk.

Niet minder dan 19 schepen kwamen er binnen van die Venezolaansche haven, terwijl in Januari dat getal slechts 9 bedroeg.

Buitenland.

Algemeen Overzicht.

BELGIE.

De oppositie is er thans op uit rechts te willen verdeelen. Zij meende de geschikste gelegenheid te hebben gevonden door de geschillen tusschen zendelingen en burgerlijke beambten in Congo tegen de regeering en meteen tegen rechts uit te buiten. Wanneer België in 1908 den Congo Vrijstaat overnam, had die naasting ook voor gevolg het gansche personeel in dienst van den Belgischen Staat te doen overgaan.

Onder de beambten en ambtenaren van den Vrijstaat bevonden zich tal van minderwaardigen, zooals dit gebeurt bij elken aanvang van een kolonisatie. Schurftige schapen trof men aan zoowel in Afrika als in het centraal bestuur. Leopold II, die als autocraat regeerde en heerschte, paste de Pruisische drilmethode op zijne onderhoorigheden toe om wat orde in den ordeloozen hoop te kunnen houden. Zoo kon hij verhinderen, dat de burgerlijke macht van den Vrijstaat in botsing kwam met de missionarissen van alle belijdenissen. Ook liet hij aan deze beschavers eene vrijheid, die hij naar eigen goeddunken uitbreidde, maar die niet altijd strookte met de grondwet van België zelf. De stichter van Congostaat, die den beschavenden invloed der zendelingen wist te waardeeren, liet hun dus een vrij ruim veld. Echter trof men in het Congobestuur een aantal vrijmetselaars en vrijdenkers aan, zoo als men er ook vond bij de pionier der ontdekkingen. Nochtans sprong de driehoek niet in het oog, daar de souverein de man niet was om het antiklerikaal krakeel in zijnen staat te dulden.

Missionarissen als wijlen pater de Deken, wien men een standbeeld heeft opgericht, zelfs pater Cambier, waarvan in den jongsten tijd veel spraak was, verkeerden op vriendschappelijken voet met andersdenkenden. In het begin van deze eeuw werden de betrekkingen minder hartelijk, daar sommige vrijmetselaars van het Belgisch Groot Oosten tot strijd tegen de Roomsch-Katholieke missiën aanstuurden. Toen was het ook, dat een ontdekkingsreiziger, Jerone Becker, tevens vrijmetselaar, verdedigde het standpunt, dat de leer van Mohamed beter aan den neger paste dan het Christendom. Becker zag immers in elken godsdienst een zaak van midden, klimaat en aanpassing.

Onder de regeering van den Koning-Souverein genoten de missionnarissen een zeer groote vrijheid van doen en laten. In sommige gewesten van Congo waren zij de eenige blanken van aanzien en van gezag en traden dan ook op als rechters en als ambtenaars. Toen de naasting geschied was, konden de uitzonderingen bezwaarlijk nog bestaan, daar de Belgische grondwet geene uitzonderingen onder de burgers duldt en geen staatsgodsdienst erkent. Het was te voorzien, dat de eerste jaren na de naasting door wrijvingen tusschen sommige zendelingen en ambtenaren zouden gekenmerkt worden, des te meer daar die beambten zich fanatieke vrijmetselaars toonden, die mogelijk gehoor zouden leenen aan de opruiingen van sektarissen uit het moederland. Dit is dan ook gebeurd. Bovendien is de Belgische Congo, trots zijn uitgestrektheid, berucht als zijnde een dorp, waar allerlei praatjes de ronde doen en waar een gefluisterd woord als 'n donderslag dreunt.

Onder de blanken zelf, vooral onder de ambtenaren, heerscht een kinderachtige afgunst. Bovendien zijn er velen onder hen, die zich zedelijk slecht gedragen. Zoo komt het, dat de Missionaris voor velen van die lui de ongenoode gast en de lastige toeschouwer is. Wraakplannen worden dan alras gesmeed. Daaruit volgde, dat sommige missionnarissen van de ergste feiten en aanslagen werden beticht. Het onderzoek duurde lang, soms te lang, doch de Minister van Koloniën, een ijverig en overtuigd Katholiek, maar ook een rechtvaardig man, die bij zijne benoeming als minister verklaard had in Congo geen godsdienstig onderscheid te zullen maken tusschen de blanken, kon zonder inachtneming van de regels der procedure, de slachtoffers niet wreken of hunne beschuldigers veroordeelen. Van daar een zekere nervositeit bij sommige Katholieken en ook wel bij de meeste zendelingen, die niet graag gebukt gingen onder de beschuldiging van onnoemlijke eerloosheden. Het liep zelfs uit op een openbaar plechtig protest van wege de meeste oversten der missiën. Die daad dreigde eene ontploffing te verwekken, daar de regeering haar als ontijdig beschouwde. Een courant van rechts hechtte de kat de bel aan en begon een bitsigen veldtocht tegen den minister van Koloniën. Die houding, die ook haren oorsprong vond in persoonlijke geschillen tusschen dien minister en het dagblad, scheen menigeen verdacht en diende de zaak der zendelingen niet. Intusschen werd de onschuld van zekere zendelingen vastgesteld.

De regeering beriep zich op het Konkordaat, gesloten tusschen Leopold II en Leo XIII voor wat Congo betreft, en opende onderhandelingen met het Vaticaan, dat den zendeling bevel gaf zich van openbare aanvallen tegen de Katholieke regeering te onthouden. Een modus vivendi of minnelijke schikking werd gesloten dank aan de toegevendheid van Baron de Broqueville, die een fijn diplomaat is, zooals men weet, en de tusschenkomst van den bisschop van Namen, Mgr. Heylen, die persona grata is te Rome.

Ongelukkig ging bedoeld dagblad voort olie op het vuur te gieten. Meer en meer waren de Katholieken verdeeld en het antimaçonniek tijdschrift schaarde zich aan de zijde van die courant die op zijne beurt minister Renkin beschuldigde de vrijmetselaars in Congo tegen de zendelingen te laten samenzweren.

Het tijdschrift bracht een procureur des Konings in Congo, een bekenden vrijgeest, in het vuur, hem beschuldigend zich aan het hoofd van een dronkaardstoet te hebben gesteld om het H. Sacrament te beschimpen. Die beschuldiging bleek echter ongegrond en de bestuurder van het tijdschrift, het Kamerlid Brifaut, verhaastte zich eene herroeping te laten verschijnen. Thans meende de oppositie den tijd gekomen om tusschen beide te komen en in troebel water te visschen.

De sociaal-democraat Brunet, oud-stafhouder der Brusselsche balie, vertegenwoordiger van Charleroi, begon den dans, een sierlijk menuet. Zoetsappig, schaapachtiggematigd begon de vos te spreken en lokte onbewimpelde verklaringen uit van den minister, die verklaarde in Congo niemand te willen vervolgen, niemand aan de burgerlijke wet te kunnen onttrekken en de plichtige wet sparen, doch zich niet in de plaats van de rechters te mogen zetten.

Iedereen meende de zaak afgedaan, wanneer de tuit van 't ezeloor te voorschijn kwam. De vraag tot uitlegging was enkel een middel om de Katholieken nog meer te verdeelen en zoodoende politiek voordeel bij de aanstaande verkiezingen van Mei uit te trekken.

Het hoofd der regeering en de zoo ervaren Staatminister Woeste gaven zich rekenschap van het gevaar, dat rechts bedreigde. Door hunne snelle tusschenkomst en hunne behendige verklaringen, die noch den minister van Koloniën, noch den heer Brifaut konden kwetsen, wisten zij het onweder af te wenden. Natuurlijk trokken de leden van links een lang gezicht. Een der sluwste en welsprekendste leden der oppositie, de heer Masson, trachtte opnieuw rechts in slaap te wiegen en ging zoover de onvoorzichtige sektarissen der loge, die het mijnwerk der vrijmetselarij in Congo hadden verraden, over boord te werpen, doch het pakte niet meer. Niemand van rechts had lust de eendracht op te offeren of te verbreken.

Bij de aanstaande verkiezingen zal de zaak der Jezuïten op den voorgrond gebracht worden, als in 1912, nadat Vandevelde onvoorzichtig genoeg was geweest ze te beschimpen — nadat hij, in Congo, hun gast was geweest. Toen steunde hij zich op gestolen fiches en op politierapporten, die niet bekrachtigd waren geweest.

Einde goed, alles goed. De oppositie zal thans een andere krijgslist moeten zoeken om twist en tweedracht te zaaien. Hare vooruitzichten met het oog op de verkiezingen van Mei zijn [illegible] Vlaamsch liberaal dagblad van Brussel, welks anti-klerikalisme niet in twijfel kan worden getrokken, nam die in oogenschouw. Wel hopen de liberalen hunne twee verloren zetels in Limburg terug te winnen, hoewel zij in minister Hellepûtte een uiterst gevaarlijke tegenstrever ontmoeten — de heer Hellepûtte vertegenwoordigt Maaseik-Tongeren in de Kamer — doch elders loopen zij met de socialisten gevaar zetels te verliezen te Aalst, Gent, Verviers, Luik en Zoningen in Henegouw. Slechts in enkele kleine arrondissementen kan het kartel tusschen liberalen en socialisten hernieuwd worden uit noodzakelijkheid des middels, om de liberale of socialistische zetels, Dendermonde, Sint Niklaas en Zoningen te behouden of te redden.

Particuliere correspondentie. Rbode.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 28 FEBR. — 14 MAART

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Maracaibo	G W Goodman	28 Febr	New-York	28 Febr	Maracaibo
Oranje Nassau	G D Nieman	4 Mrt.	Amsterdam	4 Mrt.	New-York
Merida	A Johanson	2 „	Maracaibo	2 „	La Guayra
Maracaibo	G W Goodman	5 „	Maracaibo	5 „	New-York
Caracas	Furst	5 „	New-York	5 „	La Guayra
Merida	A Johanson	4 „	La Guayra	5 „	Maracaibo
Fred Hendrik	De Boer	8 „	New-York	9 „	Amsterdam
Triton	Tates	9 „	Colón	9 „	Amsterdam
Caracas	Furst	11 „	La Guayra	11 „	New-York
Merida	A Johanson	11 „	Maracaibo	12 „	Maracaibo
Progreso	S Biermann	14 „	New-York	14 „	Maracaibo
Prins Willem I	A R Nyboer	14 „	Amsterdam	15 „	New-York
Grunewald	H Brock	1 Mrt.	Colón	2 Mrt.	Pto Cabello
Nicosian	Manning	2 „	Liverpool	2 „	Sta Marta
Grunewald	H Brock	5 „	Pto Cabello	5 „	Hamburg
La Plata	H Bark	3 „	Hamburg	4 „	Colón
Siena	R Raffo	10 „	Colón	10 „	Génova
Almerian	Henderson	12 „	Liverpool	12 „	Sta Martha

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Estrella d Mar	28 Febr.	Guanta	*Estelle H*	28 Febr.	Isl Barlovento
Meteor H	4 Mrt.	Maracaibo	*9 de Abril H*	28 „	Aruba
Federica H	4 „	Aruba	*Abeona H*	28 „	Maracaibo
Maria H	5 „	Maracaibo	*9 de Abril H*	28 „	Aruba
Diana V	5 „	Maracaibo	*Camia H*	28 „	Maracaibo
9 de Abril H	6 „	Aruba	*España D*	2 Mrt.	Sto Domingo
Virginia H	6 „	Vela de Coro	*Gacela H*	2 „	Maracaibo
			Virginia H	3 „	Vela de Coro
			Perla de Ocama	4 „	Sto Domingo
			Maracaibo V	5 „	Maracaibo
			Meda H	5 „	Maracaibo
			Nereida H	6 „	Maracaibo
			Federica H	6 „	Aruba

No. 1575 Zaterdag 7 Maart 1914. 31ste Jaargang.

BIJBLAD VAN DE AMIGOE DI CURAÇAO

Onze Begrooting

IN DE

Tweede Kamer.

(*Handelingen*).

Zitting van 20 Januari.

De Heer **Fock** vervolgt:

In Suriname was eenige jaren geleden een schip noodig voor de koloniale vaartuigen, de latere „Koningin Wilhelmina"; men had daar ter plaatse door den beheerder van de vaartuigen een plan laten maken. Nu wil ik aannemen dat die beheerder niet in alle opzichten in staat was met de hem ten dienste staande middelen een plan te maken, maar aan het Ministerie heeft men het plan laten omwerken en eigenlijk een geheel ander schip laten maken, zonder de Surinaamsche autoriteiten er over te raadplegen, met het gevolg dat men in Suriname een schip heeft gekregen dat aan de eischen daar niet voldoet.

Ik zou den Minister den raad willen geven, om in zulke gevallen liever een bekwaam technisch ambtenaar naar de kolonie uit te senden, als in de kolonie zelf geen persoon is die in staat is een plan te ontwerpen; zulk een technisch ambtenaar kan dan in overleg met de ambtenaren ter plaatse en na overweging van hetgeen men ter plaatse noodig heeft, het plan opmaken. Op die manier kan men krijgen wat men noodig heeft. Maar men moet niet aan het Ministerie laten veranderen of, om het zoo maar platweg uit te drukken, door technici, die de plaatselijke toestanden en eischen niet kennen, laten knoeien aan de plannen die uit de koloniën komen, want dan krijgt men iets dat in de koloniën niet bruikbaar is.

De heer **van Deventer**: Mijnheer de Voorzitter! Wanneer men de lijst nagaat die op bladz. 6 van de Memorie van Antwoord door den heer Minister ons is geschonken, dan ziet men, dat onder de vele magere jaren, die de kolonie Curaçao sedert 1867 heeft doorgemaakt, er toch ook nog twaalf betrekkelijk vette jaren zijn geweest. Dat waren de jaren van 1883 tot 1894, toen ten behoeve van de kolonie geen subsidie behoefde te worden uitgekeerd.

Ik geloof niet ver van de waarheid te zijn, als ik dien gunstigen toestand, welken de kolonie gedurende die jaren heeft doorgemaakt, in verband breng met de toenmalige ontginning van de phosphaatgroeven, in het bijzonder die van Santa Barbara. Die ontginning heeft een droevig verloop gehad. Als gevolg van verschillende omstandigheden, die ik niet nader behoef uiteen te zetten, is zij langzamerhand verloopen en ten slotte gestaakt; in verband daarmede hebben wij de inkomsten van de kolonie zien achteruitgaan en de subsidiën stijgen.

Welnu, op grond van deze historische herinnering meen ik, dat het een gelukwensch waard is te kunnen constateeren, dat in den loop van 1913 de phosphaatontginning van Santa Barbara is hervat. Ben ik wel ingelicht, dan hebben de gunstige gevolgen van die hervatting zich reeds hierin afgespiegeld, dat ten bate van het jaar 1913 geboekt is kunnen worden een som van f 182 000 wegens de belasting, geheven over den inbreng van die phosphaatwerken in de nieuwe maatschappij, met een kapitaal van f 6 600000.

Dit zijn omstandigheden, die hoop geven voor de toekomst, evenwel alleen onder deze voorwaarde, dat nu ook gezorgd worde, dat in de toekomst werkelijk ontginning plaats heeft waardoor de den fiscus toekomende rechten kunnen worden geheven en in de schatkist der kolonie vloeien.

Ik weet niet, of wij te dien aanzien volkomen gerust mogen zijn. Naar ik vernomen heb, gaat het met de ontginning van de phosphaatgroeven nog niet een sneller gang. Zijn de berichten, die ik gekregen heb, juist, dan is 27 October jl. het eerste schip geladen, maar is de exploitatie eigenlijk nog niet weder aangevat of voortgezet. Men bepaalt zich op het oogenblik tot den voorraad, die reeds vroeger was ontgonnen en om zoo te zeggen voor het weghalen ligt. Er liggen, naar men mij mededeelde, nog een 20 000 ton, maar als die ook zijn weggehaald is de voorraad uitgeput. En nu zou ik tot den Minister de vraag willen richten of hij te dezen aanzien nog nadere inlichtingen kan geven en tevens de geruststellende verzekering, dat de Regeering maatregelen zal nemen dat in het vervolg ook werkelijk voortzetting van het bedrijf op Santa Barbara zal plaats hebben, zoodat de kolonie profiteeren kan van de natuurlijke rijkdommen, die in die phosphaatgroeven aanwezig zijn, en op welker ontginning zooveel jaren tevergeefs is gewacht.

Een tweede onderwerp, dat ik met een enkel woord wil aanroeren — ik kan volstaan met een enkel woord, omdat verschillende andere sprekers het reeds hebben behandeld — is het verbeteren van de havenvoorziening in verband met de opening van het Panama-kanaal. De geachte afgevaardigde uit Haarlem heeft een woord gesproken, waarbij ik mij gaarne met volle overtuiging aansluit, n.l. dat men toch voorzichtig moet zijn met het heffen van havenrechten. In het ontwerp, dat verleden jaar in deze Kamer behandeld is, en waarbij de verbetering van de havenwerken werd voorgesteld, is een heffing van havenrechten in het vooruitsicht gesteld, en op een vraag in het Voorloopig Verslag over de thans behandelde begrooting of men daartoe inderdaad zal overgaan, is door den Minister geantwoord, dat de heer Kraus bij zijn bezoek aan Curaçao ook dit punt zal onderzoeken. Ik verheug mij daarover en ik wil natuurlijk op dit oogenblik niet op het advies van den heer Kraus vooruitloopen. Maar ik wil de hoop uitspreken dat deze hooggeleerde kenner van het havenbedrijf de haven van Curaçao in een ander licht zal beschouwen dan b.v. de havens van Soerabaja, Tandjong Priok of Rotterdam, havens, die zoo gelegen zijn, dat men kan verwachten dat er schepen zullen komen, omdat zij daar wezen moeten, en waar dus het gezonde beginsel kan gelden, dat men tracht de schepen, die er komen, zooveel mogelijk de kosten van het handelbedrijf te laten goedmaken. Met Curaçao is het echter anders gelegen. Er zijn allerlei andere havens in de buurt, waarheen de schepen ook kunnen gaan. Wij moeten de schepen naar Curaçao trekken en nu heeft de geachte afgevaardigde uit Sneek al in herinnering gebracht, dat Curaçao als kolenstation een goeden naam heeft, ook wegens de weinige onkosten, die daar aan de schepen in rekening worden gebracht, zoodat zij gaarne daarheen gaan. Mij dunkt, dat dit een vingerwijzing zijn moet om trachten zoo voort te gaan en in de toekomst, na de opening van het Panama-kanaal, voor die schepen die in die wateren komen, Curaçao zoo aantrekkelijk mogelijk te maken.

Indien daarvoor noodig mocht zijn dat in de nieuwe haven in het geheel geen havengelden worden geheven, dan zou ik ten sterkste aanbevelen die havengelden niet te heffen, want zooals iemand, ter plaatse goed bekend, mij verzekerde, Curaçao heeft als haven na de opening van het Panamakanaal nog een kans, maar, zoo zeide die bevoegde beoordeelaar mij, laat ons nu die kans, ter wille van een luttele f 10 000 of f 20 000 aan havenrechten, niet verspelen, maar laat ons liever die f 10 000 of f 20 000 opofferen om de kans voor Curaçao na opening van het Panama-kanaal zoo goed mogelijk te doen zijn.

De heer **Pleyte**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! Met genoegen zal ik gebruik maken van de gelegenheid die u mij aanbiedt om de verschillende sprekers die over de Curaçaosche begrooting het woord hebben gevoerd met een enkel woord te beantwoorden.

Ik heb in het strijdperk ontmoet den geachten afgevaardigde uit Sneek, die, wat mij wel eenigszins verwonderde, een vrij treurig beeld heeft opgehangen van de toestanden in Curaçao. Wij allen zullen wel van oordeel zijn, dat het op Curaçao nog lang niet gaat zooals het eigenlijk wel moest gaan, maar de reden dat ik mij verbaasd heb over de woorden van den geachten afgevaardigde uit Sneek en dat die verbazing ook met eenig leedwezen gepaard is gegaan, is dat het Voorloopig Verslag van deze Kamer een geheel anderen indruk geeft over den gang van zaken in Curaçao, dan de geachte afgevaardigde blijkt te hebben. Immers in de allereerste zinsnede lees ik:

„Verschillende leden spraken hun voldoening uit over de uit een oogpunt van welvaart gunstige verschijnselen, die zich in den laatsen tijd in de kolonie Curaçao laten opmerken en waarvan in het Koloniaal Verslag sprake is op de bladz. 1 en 2",

en ik heb daarentegen niet gevonden de meening van andere leden, noch ook van een enkel lid, die van het tegendeel overtuigd waren. Ik geef toe, zooals ik begonnen ben te zeggen, dat het in Curaçao nog heel wat beter kan gaan dan het op het oogenblik gaat, maar Ik mag toch wijzen op enkele lichtpunten, waarvoor naar 't mij schijnt de geachte afgevaardigde uit Sneek het oog gesloten heeft gehouden.

Ik lees in § 9 van 't Koloniaal Verslag een statistiek over den Curaçaoschen handel, waarin weliswaar alleen voorkomen de resultaten van de jaren 1911 en 1912, maar waaruit dan toch blijkt, dat de invoer voor de geheele kolonie in 1912 f 531 000 meer bedroeg dan in 1911, hetgeen naar het mij voorkomt op een invoer van nog geen 5 millioen niet zoo heel slecht is. Het beteekent althans een vermeerdering van 10 pCt. De invoer is toegenomen met ruim f 473 000. Dat is op een invoer van nog geen 2 millioen in het vorige jaar ongeveer 20 pCt.

Er wordt bij aangeteekend:

„Wat den invoer betreft is de vermeerdering, die met ruim f 450 000 voor het grootste deel voor rekening van het eiland Curaçao komt, hoofdzakelijk toe te schrijven aan den vermeerderden invoer van steenkolen, waarvan voor bijna f 145 000 meer werd ingevoerd."

Dat is de handel, zegt de geachte afgevaardigde, maar wanneer de uitvoer zooveel belangrijker is geworden en het belangrijke cijfer van den invoer het gevolg is geweest van den steenkolenhandel, dan volgt daar toch ook uit, dat het scheepvaartverkeer in Curaçao zich op een gezonde wijze aan het ontwikkelen is.

Die gezonde ontwikkeling van de haven van Curaçao, waarvan wij gelukkig getuigen mogen zijn, heeft de volledige aandacht van de Regeering gehad en heeft de Regeering genoopt tot het nemen van enkele maatregelen. Een van die maatregelen is geweest de zending van prof. Kraus. De geachte afgevaardigde uit Zevenbergen heeft er zijn verwondering over geuit, dat alles in zoo langzaam tempo ging.

Ik mag er toch op wijzen, dat eerst op 13 Maart van het afgeloopen jaar prof. Kraus zijn rede in de Eerste Kamer hield, waarop hier van verschillende zijden de aandacht is gevestigd, en dat reeds in het eind van September de Minister, nauwelijks vier weken aan het roer, overleg pleegde met den heer Kraus over een zending naar Curaçao, ten einde daar de haventoestanden te gaan bestudeeren.

De geachte afgevaardigde uit Zevenbergen heeft zich ook eenigszins onvoldaan betoond over de opengelaten mogelijkheid, dat de heer Kraus niet naar Curaçao gaat. Ik heb dat natuurlijk geheel en al aan hem moeten overlaten, omdat de tijd voor een langdurig overleg heeft ontbroken. De heer Kraus heeft dadelijk in overweging gegeven ook den ingeneur van den Broek derwaarts te zenden, zoodat er dan in elk geval iemand uit de school van prof. Kraus werkzaam is geweest en allerlei maatregelen heeft genomen, als het doen van grondboringen en metingen, zoodat het prof. Kraus, op grond van officieele bescheiden op het Ministerie voorhanden en zoo noodig uit Curaçao te betrekken, mogelijk zal zijn, al mocht het hem ten slotte ondoenlijk zijn persoonlijk te gaan, zich toch een meening over de zaak te vormen en de Regeering voor te lichten.

Het wil mij voorkomen, dat de geachte afgevaardigde uit Sneek bij zijn overigens zeer interessant betoog het woord van den dichter vergat, dat de kleinste ontwikkeling haar waarde houdt. Inderdaad, als men in Curaçao ook op de kleintjes wil letten, ziet men dat op verschillende punten ontwikkeling en verbetering is waar te nemen.

De hoedenindustrie is hier zoo straks ter sprake gebracht door den heer van Vuuren en ook de heer Kleerekoper heeft met de hem eigen geestigheid eenige aardige noten daarover gekraakt, zij werd door den heer Henriquez opgebouwd en verschaft op het oogenblik aan vele gezinnen brood. Ik wil den geachten afgevaardigde, die zooeven onder mijn aandacht heeft gebracht, dat het wenschelijk was de hoedenindustrie te ontwikkelen tot een zelfstandig, op coöperatieve basis gevestigd bedrijf, de verzekering geven, dat ik met den Gouverneur in overleg zal treden omtrent het nemen van een dergelijken maatregel.

Men mag er een oogenblik over glimlachen, dat de directeur van het postkantoor staat aan het hoofd van die hoedenindustrie, maar in kleinere plaatsen moet men loven, dat er menschen gevonden worden, die buiten hun eigenlijken werkkring nog de opgewektheid hebben ter wille van de bevolking het een en ander te doen.

De heer Scheurer heett een lans gebroken voor de traktementen van de rechterlijke ambtenaren. Hij schijnt een lans te hebben gebroken, die de geachte afgevaardigde uit Amsterdam VIII eigenlijk liever heel had gelaten. Deze was van oordeel, dat de ambtenaren van de rechterlijke macht in de kolonie Curaçao nu niet zoo erg te klagen hadden, althans wanneer men in aanmerking neemt, dat er lagere ambtenaren zijn, voor wie op het oogenblik niet de rede is geweest van traktementsverhooging.

De heer **Kleerekoper**: Ik heb niet van hoogere en lagere ambtenaren gesproken, doch van geheele categorieën, die men niet in de verhooging heeft opgenomen.

De heer **Pleyte**, Minister van Koloniën: Goed! De geachte afgevaardigde had liever ook *nog* andere ambtenaren opgenomen gezien in de verhooging.

Ik ben van oordeel, dat de rechterlijke ambtenaren, die op het eiland Curaçao een traktement genieten van f5000 en f4000, daar inderdaad niet overdreven mede zijn betaald. Wanneer wij de ambtenaren op Curaçao niet een traktement geven, dat eenigszins in verhouding is met hetgeen in Suriname wordt betaald, en dat eenigszins hooger is dan hetgeen in het moederland wordt gegeven, vinden wij de personen niet meer, die geneigd zijn hun tijd en gaven beschikbaar te stellen voor de kolonie.

De geachte afgevaardigde uit Sneek had gaarne gezien, dat wij de f 1000 die in uitzicht zijn gesteld, dadelijk en in een som zouden hebben toegeteld, maar ik geloof dat het niet noodig is. De ambtenaren, die er zijn, zijn op veel lagere traktementen aangenomen en kunnen dus inderdaad niet aanspraak maken op meer dan op een geregelde periodieke verhooging. Ik moet er zelfs bijvoegen, dat van de drie rechterlijke ambtenaren van de zittende magistratuur er een is die nauwelijks twee jaar geleden is uitgezonden op een traktement van f 4000. Wanneer nu op dat traktement een verhooging wordt toegepast van f 300 en voorts nog tweemaal een periodieke verhooging, eenmaal van f 300 en eenmaal van f 400, komt het mij voor, dat deze ambtenaar voldoende bezoldigd is.

De geachte afgevaardigde uit Assen heeft gepleit voor havenverbetering en daarbij den wensch uitgesproken, dat het rapport van prof. Kraus, dat ik mettertijd hoop te mogen ontvangen, ook zou leeren, dat het niet noodig is op Curaçao havengelden te heffen. Ik help het hem wenschen, maar wij zullen toch in elk geval in overweging dienen te nemen, dat de gelden die aan de havenverbetering van Curaçao worden ten koste gelegd in zekeren zin weer hun rente zullen moeten opbrengen.

Sprak de geachte afgevaardigde uit Sneek zoo straks van het goedkoope leven op Curaçao en de aantrekkelijkheid van de haven, omdat de kosten daar zoo gering zijn, dit is voornamelijk het geval omdat de werkkrachten op Curaçao zoo goedkoop zijn, zoodat wanneer de havengelden niet overdreven hoog zijn, uit die bron nog wel het een en ander mag worden geput.

In verband met hetgeen ik zooeven zeide omtrent gunstige verschijnselen die zich in den laatsten tijd op Curaçao voordoen, mag ik ook een kort woord spreken over de posphaatmijnen. Toen ik aan de beantwoording van het Voorloopig Verslag bezig was, had ik omtrent den gang van zaken bij de phosphaatmijnen nog geen inlichtingen, maar bij een gisteren ontvanged schrijven van den Gouverneur van Curaçao, gedagteekend 31 December van het vorige jaar, zijn mij inlichtingen verschaft die ik gaarne ter kennis van de Kamer zou wenschen te brengen. Sprak de geachte afgevaardigde uit Assen zoo straks van het feit, dat einde October een schip was aangekomen om phosphaat in te laden, wij kunnen thans er op wijzen, dat sindsdien, dus in den loop van November en December, nog een tweetal schepen daar zijn geweest.

De Gouverneur meldt mij:

„Na het stoomschip *Ittersum* zijn in de Fuikbaai aangekomen het Duitsche stoomschip *Gemma*, groot 2464 M^3 netto, en het Nederlandsche stoomschip *Boomberg*, groot 2928 M^3 netto, die ieder een volle lading phosphorzure kalk van de Santa-Barara-mijnen hebben ingenomen, respectievelijk naar Stettin en Glienke.

„Bij de werkzaamheden van de exploitatie dier mijnen zijn thans plus minus 150 man, ambachtslieden en arbeiders, geëmployeerd. De onderneming zou meer werklieden kunnen gebruiken, doch die zijn nu niet te vinden, daar zij wegens de gevallen regens veldarbeid uitoefenen op hun gronden of op de plantages.

„De ambachtslieden verdienen een dagloon van f 1 tot f 1,50 en de arbeiders van f 0,62½ tot f 0,75 en krijgen daarenboven ieder vrije voeding driemaal per dag met 2 borrels.

„Te New-Port, het dorp op de plantage Santa-Barbara, wordt een ponton gebouwd voor de onlangs ontvangen baggermachine, die dienen moet ter uitdieping en verbreeding van den ingang van de Fuikbaai.

„De oude steiger, die er stond, werd vervangen door twee nieuwe houten steigers op ijzeren pijlers, waarvan gebruik wordt gemaakt door de schepen, die er komen lossen en laden.

„Binnenkort wordt er een zoogenaamde „Crusher" verwacht, ten einde er de groote klompen phosphorzure kalk tot kleine stukken mede te verbrijzelen, die nu meer gewild zijn. Intusschen geschiedt dit door de arbeiders zelven, die de groote klompen, die aan het strand opeengestapeld liggen van den tijd van de vorige exploitatie, in kleine stukken slaan."

Dit van den Gouverneur van Curaçao ontvangen schrijven toont dus aan, dat op de Santa-Barbara-concessie een gezonde exploitatie van het bedrijf aan den gang is.

Ik moet in verband met de uitbreiding van het scheepvaartverkeer er nog op wijzen, dat naar aanleiding van klachten, die jaren achtereen aangeheven zijn over den sanitairen toestand van Curaçao, de vorige Minister van Koloniën aan zijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken verzocht heeft door den gezondheidsraad uit de verschillende aanwezige gegevens te laten samenstellen een leiddraad, die in acht zou kunnen worden genomen bij de assaineering van Curaçao. Het is van algemeene bekendheid, dat in de laatste jaren ook in het buitenland geklaagd is over het veelvuldig voorkomen van venerische ziekten op het eiland Curaçao, die het voor de handelsvloot en voor de buitenlandsche marines minder wenschelijk zouden hebben gemaakt de haven van Curaçao aan te doen. Het bedoelde rapport is dezer dagen door mij ontvangen, en het ligt in mijn voornemen — en nu kom ik weer terug op hetgeen zoo straks de geachte afgevaardigde uit Sneek heeft gezegd — om iemand uit te zenden die nader inlichtingen zal geven omtrent de uitvoerbaarheid van hetgeen door den Centralen Gezondheidsraad is voorgeschreven. Het is ook mogelijk, maar de inlichtingen die ik daaromtrent geven kan, kunnen slechts zeer vaag zijn, dat er een commissie zal worden uitgezonden, bestaande uit een medicus, een technicus en een onderwijsman, ten einde over de onderwerpen hunner studie van voorlichting te dienen.

Ik kom nu tot een der punten uit de redevoering van den geachten afgevaardigde uit den Helder, die ter sprake

gebracht heeft de onvoldoendheid van den zandzuiger. Voordat professor Kraus zijn reis naar Chili aanvaardde, heb ik een onderhoud gehad met hem over dien zandzuiger.

Uit hetgeen ik den heer Kraus mededeelde, meende deze te mogen opmaken, dat de zandzuiger niet ongeschikt was voor het doel, maar dat men op Curaçao niet gewend was om daarmede om te gaan. Ook moest in aanmerking genomen worden dat de boringen indertijd onvoldoende geweest waren, zoodat men op onvoldoende gegevens gewerkt had. Wanneer de verzameling van steenen die zich voor den havenmond scheen opgehoopt te hebben door een ander toestel was weggenomen, dan zou de zandzuiger wel behoorlijk kunnen werken.

In verband met de bestellingen in Nederland heeft de geachte afgevaardigde uit Haarlem een enkel woord gesproken; hij wees op de onvoldoende resultaten die verkregen waren met het s.s. *Prinses Juliana*. Ik heb alle stukken die daarop betrekking hebben, gelezen en ben tot de meening gekomen, dat de uitzending op een verkeerde basis is geschied. De plannen zijn gemaakt door den Gouverneur van Curaçao, een oud-zeeofficier, en eén zeeofficier, die in Curaçao in station was. Die plannen zijn ter uitvoering gegeven aan een scheepswerf. Het technisch bureau van Koloniën is ook in de zaak gemengd geweest, maar het ware beter geweest om te rade te gaan met een gezagvoerder der koopvaardij, die ervaring had van kleine schepen en daarmede reizen naar de Bovenwindsche eilanden had gemaakt. Ik erken dat de proef met de *Prinses Juliana* een mislukking is geweest. Dit schip is voor den dienst waartoe het bestemd was, niet bruikbaar gebleken. Ik heb aan den Gouverneur van Suriname gevraagd of er in die kolonie nog emplooi voor dit schip ware te vinden, maar ik heb hierop nog geen antwoord gekregen. Overwogen kan worden of het schip bruikbaar is voor de Indische gouvernements-marine, omdat er in Indië niet dergelijke parages zijn te bevaren als in de West, op de reis van de Benedenwindsche eilanden naar de Bovenwindsche eilanden. Ik geloof dat het geen aanbeveling verdient een eigen schip in West-Indië te hebben, omdat daarvoor speciaal personeel noodig is, dat verlof en pensioen moet hebben en waarvoor ook weder toeziend personeel moet zijn, dat moeilijk te vinden is, terwijl Curaçao niet voldoende geoutilleerd is, om herstellingen aan romp en stoomwerktuigen te kunnen doen verrichten.

Evenals door den geachten afgevaardigde uit den Helder, is ook het onderwijs besproken door de heeren van Vuuren en Kleerekoper.

Ik ben van oordeel, dat de mededeelingen, die hier in de koloniale verslagen zijn neergelegd ten aanzien van de verschillende toestanden in Curaçao, gegeven zijn door ambtenaren der zake kundig en ter goeder trouw. Ook ik heb het genoegen dagelijks in aanraking te komen met personen, die gewonnen en getogen zijn op Curaçao en die mij de opmerkingen, door den geachten afgevaardigde uit den Helder gemaakt, nog niet hebben overgebracht. Ik zeg daarom niet, dat zij niet juist zijn, maar ik moet mij toch eenige reserve maken, alvorens ze als geheel juist te beschouwen. De geachte afgevaardigde heeft trouwens ook niet van mij verlangd, dat ik hem hieromtrent dadelijk inlichtingen zal verstrekken, en zal voldaan zijn, indien de verzekering gegeven worde dat ik de zaak zal doen onderzoeken en daaraan al die aandacht zal schenken, die zij verdient.

Ik kom nu tot een ander punt, ter sprake gebracht door de heeren de Meester, Tydeman, van Vuuren en Fock, n.l. de opheffing van het marinestation in de wateren van Curaçao. Ik behoef wel niet de verzekering te geven, dat wanneer de Regeering daartoe is overgegaan, zij dit heeft gedaan noodgedrongen, omdat onze marine voor het oogenblik verkeert in een toestand, dien mijn geachte ambtgenoot van Marine welhaast in de gelegenheid zal zijn nader in deze Kamer te schetsen. Ik verlaat mij — kan het anders — goeddeels op de door hem verstrekte adviezen. Ik moet echter vooropstellen, dat het Nederlandsche eskader, dat thans in Oost-Indië vertoeft, daar moet blijven, en volgens het oordeel van den Gouverneur-Generaal niet kan worden verminderd. Toen ik het vorige jaar door Minister Colijn werd aangedrongen om een van de schepen van het Nederlandsche eskader, dat in Indië vertoeft, aan die bestemming te onttrekken, alleen gedurende den tijd dat een ander schip derwaarts ging, is daartegen door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië ernstig bezwaar gemaakt. En waar de eischen van het Nederlandsche eskader in Nederlandsch-Indië voor de naaste toekomst niet toelaten om een schip regelmatig in de Caraïbische zee te doen verblijven, daar komt het mij voor, dat ik de nationale belangen slecht zou dienen, door daarop te blijven staan. Wij moeten trachten in de wateren van West-Indië ons met een expediënt te behelpen. De leider van het Departement van Marine is van oordeel, dat in geval van nood een schip van uit Nederland spoedig naar West-Indië kan worden gezonden en dat in gewone omstandigheden periodiek voor enkele maanden een schip derwaarts kan worden gedirigeerd. Ik meen dat door zoodanige zending de eenige maatregel zal zijn genomen, die in verband met het personeel en het materieel billijkerwijze kan worden verwacht.

Nog een enkele opmerking naar aanleiding van hetgeen gezegd is door den geachten afgevaardigde uit Amsterdam VIII omtrent het landbouwtoezicht in de kolonie Guraçao. Wat hij heeft medegedeeld was nieuw voor mij. Ik zeg hem dank voor zijn mededeeling, dat de landbouwkundige van huis uit was een onderwijzer. Ik wist dit niet. Men moet in Curaçao roeien met de riemen die men heeft en die brengen in casu de boot vooruit. De heer Dussel is het vorige jaar een reis gaan maken naar Amerika om daar een studie te maken van de dry-farming. Zijn rapport getuigt van goed inzicht en geeft de wijze aan, waarop naar uitbreiding van den landbouw in het waterarme land, moet worden gestreefd.

In hoeverre het mogelijk zal zijn aan den wensch van den geachten afgevaardigde te voldoen om de kosten die de openbare werken in Curaçao na zich sleepen belangrijk te verminderen, verklaar ik thans niet te kunnen uitmaken. Het lijkt zeer veel wanneer men ziet, dat f 118.000 aan burgerlijke openbare werken in Curaçao wordt besteed, maar ziet men den uitgewerkten staat na, dan blijkt dat er waar voor het geld gegeven wordt. Ik mag er dadelijk wel bij zeggen, dat het niet aan personeel wordt verspild, want de gepensionneerde genie-officier, over wien de geachte afgevaardigde heeft gesproken, heeft gedurende de jaren dat hij in dienst is geweest een traktement ontvangen van f 4500. Ik heb zooveel ervaring opgedaan om te weten, dat het onmogelijk is om een ingenieur, die ter zake kundig is en zelfstandig kan werken, op een minder traktement dan hier is uitgetrokken, uit te zenden. Als wij dan ook zullen staan voor de noodzakelijkheid om een nieuw hoofd van den dienst der openbare werken uit te zenden, zullen wij zeker moeten komen tot verhooging van traktement. Ik heb vanmorgen gesproken over de uitzending van ambtenaren naar de West en gezegd dat ik overleg zou plegen met mijn ambtgenooten omtrent detacheering. Ook ten aanzien van Curaçao zal dit geschieden. Ik meen dat Nederland en Curaçao op den duur beter zullen worden gediend, wanneer ambtenaren, die in Nederland hun sporen verdiend hebben, tijdelijk worden afgestaan aan die kolonie.

Ik moet den geachten afgevaardigde uit Amsterdam VIII teleurstellen, als hij van mij vraagt uitzending van iemand die minder kost en meer weet; ik vertrouw, dat wij iemand zullen kunnen vinden, die veel weet, zij het dan ook dat hij wat meer kosten zal.

De geachte afgevaardigde uit Zevenbergen drong bij mij aan op nader overleg met mijn ambtgenoot van Buitenlandsche Zaken omtrent verbetering van de verhouding tusschen Nederland en Venezuela. Ik verklaar mij gaarne bereid om een dergelijken aandrang bij mijn ambtgenoot uit te oefenen, maar uit de verschillende stukken, die ons in den laatsten tijd hebben bereikt, heb ik wel de overtuiging geput, dat het boter aan den galg zal zijn en de bestaande verhouding nog wel eenigen tijd zal moeten duren.

Voor zoover mij dit mogelijk was heb ik de verschillende geachte afgevaardigden op hun vragen een antwoord gegeven. De quæstie van het stationschip heb ik zeer kort moeten bespreken en er mijn eigen opinie slechts over geuit. De Minister van Marine zal, wanneer de leden daaromtrent nog nadere inlichtingen wenschen, gaarne bereid zijn wat ik heb gezegd aan te vullen.

De heer **Scheurer** verkrijgt voor de tweede maal het woord en zegt: Mijnheer de Voorzitter! Ik moet er mijn verwondering over uitspreken, dat men mij verkeerd heeft begrepen. Waar ik een droevig beeld heb geteekend van de kolonie Curaçao, heb ik toch ook gewezen op het lichtpunt van den handel en de scheepvaart, die nog van groote beteekenis voor deze kolonie konden zijn. Voorts wensch ik den Minister mijn dank te betuigen voor hetgeen hij heeft medegedeeld aangaande de uitzending van personen of wel, zoo noodig, van een commissie.

De heer **de Meester**, verkrijgt voor de tweede maal het woord en zegt: Mijnheer de Voorzitter! Ik zal het kort maken. Ik wensch met betrekking tot den zandzuiger alleen nog dit te doen opmerken, dat het naar mijn bescheiden meening beter zou geweest zijn, als men begonnen was met een geschikt grijpwerktuig uit te zenden en te zien of men wellicht later een zandzuiger, kon sturen dan — gelijk nu is geschied — te beginnen met een zandzuiger, die geen dienst kon doen en te missen een grijpwerktuig, dat men van den aanvang af best had kunnen gebruiken.

Over het onderwijs ben ik door de mededeeling van den Minister, dat hij de zaak ernstig zal overwegen, aanvankelijk tevreden gesteld. Aan de goede trouw van den schoolopziener is door mij geen enkel oogenblik getwijfeld, maar wanneer ik tegenover het officieele rapport, waaraan men waarde, maar niet al te groote waarde moet hechten, gedetailleerde berichten ontvang van een man die vertrouwen verdient en die groot belang heeft bij goed onderwijs op de openbare school, waar zijn jongens gaan, meen ik verplicht te zijn de mededeelingen die ik heb ontvangen, ter kennis te brengen van den Minister.

Nu in dit verband tot den heer van Vuuren dit woord. Wanneer inderdaad de Curaçaoër, die met mij gesproken heeft, de zaak bekijkt door een te zwarten bril, en de bril van een schoolopziener niet te rooskleurig is geweest, kan het geen kwaad en kan ongetwijfeld de heer van Vuuren geen bedenking daartegen hebben, dat iemand die gezonden wordt naar Suriname, vooraf ook eens gaat kijken op Curaçao aan wiens kant het gelijk is. Ik blijf er dus bij den Minister op aandringen, van de gelegenheid gebruik te maken, die zich thans aanbiedt om door een deskundige naar den toestand van het onderwijs op Curaçao een onderzoek te doen instellen.

Ten slotte het schip. Ik heb met groot leedwezen vernomen wat ons daaromtrent is medegedeeld. Wanneer er geen schip is kan de Minister van Marine geen schip uitzenden, maar die toestand is diep treurig. De Regeering zal haar verantwoordelijkheid beseffen. De zaak waarom het gaat is hoogst gewichtig. Ik zal niet in détails treden, maar groote ongerustheid is, gelijk ik reeds opmerkte, gewekt door de terugzending van de *Zeeland* naar Nederland. Het belang van deze zaak moge in verhouding met onze belangen in Oost-Indië gering zijn, voor de menschen die het geldt, is het van zeer groote beteekenis. Ik hoop dus, dat het overleg, dat zeker niet ontbreken zal tusschen den Minister van Marine en den Minister van Koloniën — welke laatste, ik ben het met den heer Tydeman eens, per slot van rekening de verantwoordelijke man is — zal leiden tot een uitslag die goed is voor de kolonie, opdat niet te eeniger tijd gegronde klachten rijzen, dat te laat is ingezien het groote belang dat bij deze zaak is betrokken.

De heer **Tydeman**, voor de tweede maal het woord gevraagd en verkregen hebbende, zegt: Mijnheer de Voorzitter! De Minister heeft de bezwaren die ik heb aangevoerd, niet ontkend. Ik zal daarop nu niet verder ingaan, nadat hij zich, wat hij in de schriftelijke stukken wel gedaan heeft, niet met marine-argumenten heeft geholpen. De Minister heeft zich op het standpunt gesteld, dat het marinebezwaar ook het Oost-Indische belang van het eskader aldaar raakt en dat hij dus te kiezen heeft tusschen de Oost-Indische en de West-Indische belangen. Dit zou zijn een vrij sterk standpunt, indien nl. de nood bij de marine zoo hoog is gestegen, dat de kleine versterking die noodig is om in de West-Indische behoefte te voorzien, niet kon aangebracht worden. Ik zeg een kleine versterking, want ik kan mij beroepen op de Memorie van Antwoord van hoofdstuk VI, waar gezegd wordt, dat er nog geen incompleet is, dat de *Zeeland* in dienst blijft indien die repatrieert, maar dat met het oog op de toekomst en de wisseling van het personeel, dat zijn tijd in de tropen heeft doorgebracht, deze maatregel genomen moet worden.

Ik herhaal, dat het mij voorkomt, dat er slechts een kleine versterking noodig zou zijn om in den West-Indischen dienst te voorzien en dat deze versterking moet worden aangebracht, indien men de bezwaren, door mij en anderen geopperd, inderdaad op de juiste waarde weet te apprecieeren. Wat is beproefd om die bezwaren op te heffen? Is er wel iets beproefd? Hiervan is er niet gebleken; er wordt niets van gezegd.

Het komt mij ten slotte voor, dat de West-Indische belangen te laag zijn aangeslagen en dat de Regeering zich van de verantwoordelijkheid op dit punt welbewust moet zijn.

De heer **Kleerekoper** verkrijgt voor de tweede maal het woord en zegt: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb uitsluitend de taak, om tot den heer van Vuuren te zeggen, dat ik niet begrijp, waarom het noodig was om zich met kracht te verzetten tegen hetgeen ik over het bijzonder onderwijs op Curaçao heb gezegd. De heer van Vuuren is in de gelegenheid geweest, bij de behandeling der begrooting van Suriname te hooren, met welk een volmaakte onbevangenheid ik toen heb geconstateerd, dat het werk van de Roomsche bijzondere scholen en van die der Moravische Broederschap een heil is geweest naast de verwaarloozing, die door de openbare school de ontwikkeling der bevolking heeft ondergaan.

Waarom zou ik nu plotseling bij de begrooting van Curaçao een bevlieging van onrechtvaardigheid hebben gekregen en over het bijzonder en het Katholiek onderwijs daar kleineerend hebben geproken, als ik niet evenzeer een ongunstigen indruk had gekregen van het onderwijs op Curaçao, gelijk ik een gunstigen indruk heb van dat op Suriname?

Nu zegt de heer van Vuuren: hoe weet gij, dat het onderwijs zoo slecht is?

Wel, mijnheer van Vuuren, hoe wist ik alles, wat ik over deze begrootingen gezegd heb?

Eenvoudig door te bestudeeren wat ons omtrent de koloniën wordt medegedeeld en door zooveel mogelijk mijn licht op de steken bij menschen, die daar geweest zijn en nog zijn. Wanneer nu de menschen, die wonen en werken onder die bevolking, constateeren, dat de groote massa van hen, die op die scholen zijn geweest, niet kan lezen, noch schrijven, dus in den meest volstrekten zin van het woord analphabeet is en wanneer ik verder hoor, dat men daar evenmin opgewektheid gevoelt voor het openbaar onderwijs maar veeleer dezelfde rivaliteit, die men ook hier aantreft, en wanneer ik dan tot den Minister zeg: „als er uit de koloniën berichten komen, dat zoowel het openbaar als het bijzonder onderwijs slecht is, laat eens onderzoeken, hoe dat staat en wil zoo noodig hier ingrijpen," dan is toch het eenige wat men daarvan rustig kan zeggen, dat ik volmaakt onbevangen tegenover de resultaten van dat onderzoek sta en het zal toejuichen, wanneer het zal worden ingesteld.

Wanneer daaruit dan zal blijken, dat het bijzonder onderwijs niet zoo slecht is, dan zal ik niet zeggen: dat spijt mij, maar dan zal ik dit gelukkig vinden.

Men kan toch wel over deze dingen spreken, zonder dadelijk te denken, dat men een ander onrecht doet, wanneer men het niet in alles met elkander eens is.

De heer **van Vuuren** verkrijgt voor de tweede maal het woord en zegt: Mijnheer de Voorzitter! Zoowel aan den heer de Meester als aan den heer Kleerekoper kan ik antwoorden, dat ik er, wat ik trouwens in eerste instantie reeds heb gezegd, niet het minste bezwaar tegen heb, dat de inspecteur van het onderwijs of eventueel een commissie naar het onderwijs op Curaçao een onderzoek instelt. Ik verlang niets liever, dan dat het geld, dat aan het onderwijs, zoowel het openbaar als het bijzonder, wordt besteed, zoo vruchtbaar mogelijk wordt gemaakt.

Indien echter de geachte afgevaardigde uit Amsterdam VIII mij vraagt, waarom ik opkom tegen hetgeen hij in ongunstigen zin over het onderwijs op Curaçao heeft gezegd en daarbij voegt, dat zijn onbevangenheid toch voldoende is gebleken uit het feit, dat hij zich, bij de behandeling van de begrooting van Suriname zoo gunstig over het bijzonder onderwijs aldaar heeft uitgelaten, dan antwoord ik hem daarop eenvoudig, dat hij zich vergist als hij meent dat wij, omdat hij een enkele maal een vriendelijk woord heeft gezegd over het bijzonder onderwijs, voortaan al zijn verdere uitspraken als een evangelie zullen aannemen en daartegen verder geen woord zullen inbrengen, wanneer deze uitspraken door geen feiten worden gestaafd.

De geachte afgevaardigde zegt: ge hebt gevraagd, met welk recht ik dergelijke beschuldiging uitspreek, maar ik heb mijn wetenschap in deze op dezelfde wijze opgedaan als mijn overige wetenschap omtrent Suriname en Curaçao; ik heb de stukken bestudeerd en ik heb met menschen gesproken.

Ik antwoord hem dat ik, dezelfde bronnen raadplegend, daarin niets vind van dien aard. Ik verwijs hem naar de officieele stukken, de Handelingen van den Kolonialen Raad, het Koloniaal Verslag, naar de uitspraak van den Minister.

Ik wil gaarne aannemen, dat de geachte afgevaardigde groote belangstelling heeft voor deze kolonie, maar ook ik heb sinds jaren van deze belangstelling doen blijken. Ik heb met niet minder menschen gesproken allicht dan hij. Waar ik nu geheel andere dingen heb gehoord, moet de geachte afgevaardigde van mij niet vergen, dat ik alleen op zijn gezag, als vruchd van zijn bespreking, als juist aanneem, wat hij hier over het onderwijs gelieft te zeggen. Waarom zou ik niet daartegenover mogen stellen mijn meening?

Maar nogmaals, ik heb niets tegen een onderzoek. Dat onderzoek vraagt alleen tijd. Ik kan nu niet dulden, dat vóór dit onderzoek heeft plaats gehad, zonder dat men eenig feit noemt, beschuldigingen richt, in hoofdzaak tegen het bijzonder onderwijs, ten einde daarop een smet te werpen. Komt het onderzoek na 2 of 3 jaren ons leeren dat de heeren de Meester en Kleerekoper zich hebben vergist, dan heeft in dien tusschentijd die smet op het onderwijs gerust.

Hiertegen heb ik willen protesteeren en van dat protest neem ik geen woord terug.

De heer **Pleyte**. Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch nog kortelijk een antwoord te geven aan den geachten afgevaardigde uit den Helder omtrent de uitzending van den schoolopziener.

Er wordt op het oogenblik voor Suriname een nieuwe inspecteur voor het onderwijs gevraagd. Nu is het de bedoeling geweest — het komt mij voor, dat ik verkeerd begrepen ben — om dien persoon dadelijk naar deze kolonie te zenden en hem verder daar te laten. Het is niet de bedoeling er eenigszins een reizend inspecteur van te maken.

Aangezien gebleken is, dat men het oneens is wat betreft de resultaten van het openbaar en bijzonder onderwijs, zal het overweging verdienen, om in de commissie van onderzoek, die naar Curaçao zou kunnen worden gezonden, alvorens omtrent verschillende belangen van de kolonie een beslissing wordt genomen, ook op te nemene en onderwijs-specialiteit, die omtrent de zaak een onpartijdig oordeel uitbrengt.

Nu nog een enkel woord aan de geachte afgevaardigden, die onvoldaan waren door het terugroepen van Hr. Ms. *Zeeland* uit de Caraïbische wateren.

Aan den geachten afgevaardigden uit Tiel, den Helder en Haarlem kan ik de verzekering geven, dat de zaak herhaaldelijk met grooten ernst is gewikt en gewogen.

De geachte afgevaardigde uit Tiel heeft mij de pertitente vraag gesteld, of er wel eens iets anders beproefd is.

Zeker, er is — zij het ook op grond van andere overwegingen — wel eens iets anders beproefd. Minister Colijn heeft indertijd een ontwerp gemaakt voor den aanbouw van een schip van 1200 ton, dat naar de West zou kunnen worden gezonden als stationschip. Doch én de Gouverneur van Curaçao én de stationscommandant in de Caraibische zee hebben dat ten sterkste ontraden, en wel om deze reden, dat verschillende kleine Staten in de buurt ook allerlei kleine schepen bezitten en wij door de zending van zoodanig schip in aanzien zouden dalen.

Het is echter thans op grond van noodzakelijkheid, dat wij gehandeld hebben zooals gehandeld is; daarvoor neem ook ik de verantwoordelijkheid op mij."

De algemeene beraadslaging wordt besloten en de begrooting zonder hoofdelijke stemming aangenomen.